

get ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
VERLICHTINGDIENST TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: Een sympathieke Zeventigjarige. — De laatste week van April. — Eene geschiedenis der Banda-eilanden. — Een motie. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Lit. Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Mutaties van 27 April tot 4 Mei 1921.

Afdeeling 's-Gravenhage.

In het vorige weekblad voor 11 Mei a.s. aangekondigde-populaire Indische avond in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen gaat niet door. Het bestuur heeft gemeend het doel: verspreiding van kennis van Indië onder het groote publiek beter te kunnen dienen door medewerking te verlenen aan den heer Willy Kollens van Albert freres, die voornemens is gedurende een week de film „Indië“ te vertoonen in de Residentie-woonplaats, Kettingstraat, alhier. Indische avonden, die niet beperkt zullen blijven tot filmvertooning, zullen aldaar worden gehouden vanaf vrijdag 6 Mei tegen betaling, terwijl vanaf Maandag 9 Mei de film „Indië“ zal worden vertoond aan genoodigden. Toegangskarten zullen aan de leden worden toegezonden.

Een sympathieke Zeventigjarige.

Woensdag 27 April j.l. was voor de Vereeniging „Oost en West“ in het bijzonder, en voor de Indische wereld in den Haag in het algemeen een denkwaardige dag.

Mevrouw ten Bosch-Boscher vierde haar 70sten verjaardag!

De Voorzitter onzer Vereeniging, Mr. Sonneveld, en twee leden van het Hoofdbestuur boden der Jubilarisse namens „Oost en West“ benevens een mand bloemen, het Eere-lidmaatschap van onze Vereeniging aan en Mr. Sonneveld herdacht in gevoelvolle bewoordingen het vele goede door mevrouw ten

Indische Kinderen.

Een Hoogleraar te Utrecht wenscht twee Indische kinderen (liefst jongens) in huis te nemen.

Brieven onder No. 82L aan het Bureau van dit Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

TOUTE FEMME ELEGANTE SE DOIT DE VISITER LA COLLECTION DE ROBES, COSTUMES, MANTEAUX, CHAPEAUX, ETC. DE

SPUISTRAS LA-HAAG

Lampe

JULIEN & RICHARDSON BENNERNAGEL
AMSTERDAM

Reguliersbreestraat 31-33 - Tel. N. 2943

„Algemeen Assurantiekantoor..“

OOST

P.M. BROEKMANS AMSTERDAM

KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNIEUWSTE
VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

WEST

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN

VAN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij

ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.

Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.

Prijscourant op aanvraag gratis.

BATIK VERVEN

Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.

ATELIER VOOR ONDERRICHT.

OPGERICHT 1887.

FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.

KUNST-SCHILDERSARTIKELEN.

Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

N.V. WIENER & VAN WITSEN

Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM

35 Schiedamsche Singel

DEN HAAG

94 Noordeinde

Firma H. RAHR, Utrecht

ACHTER ST. PIETER 4 - TELEFOON 443

OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

H Hammond School en COPIERINRICHTING

Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copieerwerk.

Strengste discretie verzekerd.

S

P. J. VEELO & ZNEN

DEN HAAG

Lange Houtstraat 15^a :: Tel. H. 6655

**.. WONING ..
INRICHTING**

158

Behangerij

Stoffeerderij

Bosch gedaan in het belang van alles wat Indisch is.

Het is wel van algemeene bekendheid, hoe zij ten allen tijde gereed stond te helpen — en vooral was dit het geval voor de hier te lande vertoevende Indische bedienden. Menigmaal komt het voor, dat de met families naar Europa komende baboes of mannelijke bedienden wegens plaatsgebrek, veranderde werkzaamheden of om andere redenen ontslag krijgen of nemen, en dat kwam in vroeger jaren voor de baboes neer op groote moeilijkheden. Want waar moesten zij heen, de vreemdelingen onbekend met taal en levenswijze, soms onvoldoende gekleed, ja vaak zelfs zonder geld. Dan was daar mevrouw ten Bosch, die de handen beschermend uitstrecte naar de hulpeloze, en haar voeding en huisvesting, zoo noodig kleeding en geld gaf en zorgde voor een geschikte gelegenheid om terug te gaan naar Indië. En meende de nobele vrouw, dat haar beschermeling was tekort gedaan, dan weerhielden haar moeiten noch kosten om — moest het zijn middels een proces — recht te verschaffen aan de Indische vrouw of man, die haar hulp had ingeroepen. Zoo is zij jarenlang de schutsgel geweest voor hier te lande vertoevende baboes, totdat „Persinggahan“ het Tehuis voor Indische Bedienden, van Boetselaarlaan 2, waarvan zij eere-voorzitster is, haar taak overnam.

En nu is zij 70 jaren geworden en allen, die warm voelen voor Indische belangen en Indische menschen, verheugen zich de sympathieke vrouw te mogen gelukwenschen en het deed hen goed haar te zien, te midden harer vele gasten, omgeven door ontelbare bloemstukken, vol hartelijkheid en vriendelijke, gulle gastvrijheid. Vooral waar haar opgewekt voorkomen en frissche geest deed hopen dat zij, na de onlangs doorgestane ongesteldheid, nog vele lange jaren gespaard moge blijven in het belang van onze Vereeniging en van haar ontelbare vrienden.

Zoo zij het!

De laatste week van April.

De week van 25—30 April zal voortleven in de herinnering van dat deel der studeerende jongelingschap, hetwelk de Indische leergangen aan de Nederlandsche academies volgt. Tusschen de genoemde data verliep de Academisch-Indische week in Leiden en legeljkertijd die in Groningen. De week stond in het teeken van Indië. Nu bereids de dagbladen de bijzonderheden hebben bekend gemaakt, omtrent het geestelijk voedsel dat den jeugdigen epicuristen (in wetenschappelijken zin) is toegediend geworden, heeft het geen nut meer er hier op terug te komen; het zou onvermijdelijk uitloopen op die verrichting van een nuttig dier, waarmede, oneerbiedig, de wetenschap zelve wel eens is voorgesteld geworden. Volstaan kan worden met de verzekering aan de belangstellende lezers van het „Koloniaal Weekblad“, dat deze Indische weken wederom den band tusschen Nederland en de Koloniën hebben versterkt.

Midden in de week, op den 28en, 's avonds, de uitvoering eener vertooning van Indische films te Bussum, de Amsterdamsche „Suburb“. Uitgaande van de vereeniging Oost en West, had die voorstelling met hetzelfde programma als op den Indischen filmavond in de Familie-bioscoop op 15 Maart l.l. hier ter stede, hetzelfde groote succes. Evenals toen, ook nu een stampvolle zaal. Geen wonder, waar de beproefde leiding in deze, van den gep. kolonel Giel, alom bekendheid heeft verkregen. Diens even onderhoudende als leerzame uitlegging vond ook hier de waardeering waarop zij aanspraak heeft, eene waardeering, welke bij de goed verlegenwoordigde Bussumsche schooljeugd bij wijlen spontaan, doch op bescheiden wijze, tot uiting kwam.

**PIANOHANDEL
P. MOSTERT**

Reinkenstraat 16 DEN HAAG

Vakkundig Stemmen en Repareeren
Gereedmaken voor de Tropen

Dat ook de talrijke aanwezige volwassen ingezonden het vertoonde op hoogen prijs stelden, is reeds uit de plaatselijke bladen bekend en werd op eigen avond den heer Giel bij monde van den Eersten Burger verzekerd.

Ook in Bussum is het doel van Oost en West versterking van den band tusschen Nederland en de koloniën, naderbij gekomen.

Eene geschiedenis der Banda-eilanden.

Tropen-Romaniek (geschiedenis van onze nootmuskaat-cultuur), door P. van der Wolk.
Overdruk uit Cultura. A. van Loon Tiel.

De bekende mijningenieur Dr. R. D. M. Verbeke begint zijn Geologische beschrijving van de Banda-eilanden met de volgende woorden:

„Een van de fraaiste plekjes van Nederland is Indië, en wellicht van de geheele aarde is Banda. Natuuronderzoekers en reizigers, die reeds een gedeelte van de aarde gezien hebben, zijn het over eens, dat, al mogen de Alpen, de Himalaja en zoo veel andere hooge gebergten een veel grootser indruk maken, geen terrein in liefelijkheid de Banda-eilanden overtreft.“

In al hun welluidendheid zijn deze woorden tegenzeggelijk juist en kunnen zij reeds een beeld geven van het terrein, waarop Tropen-Romaniek zich afspeelt, een romantiek, zoo zonderling, in-weemoedig en zoo pervers-tevens, dat zij wel een diepen indruk moet maken op een ieder, die daarvoor eenig gevoel heeft.

Geen romantiek in letterkunde en kunst is het die schrijver behandelt, doch eene die nauw samengeweven met de droevige geschiedenis der bekoorlijke eilanden, sedert onze eerste vestiging den Grooten-Oost. Banda is immers de bakermat van het Nederlandsch gezag in den Indischen Archipel, nadat er bloedig om gevochten is door mannen, wier namen in onze koloniale geschiedenis klinken als een klok en om hun persoonlijke moed en cordaatheid als helden zijn geboekstaafd.

De schrijver zegt: „ja, met recht mag men zeggen, dat de verovering en onderwerping van Banda met al haar ap- en dépendenties een der interessantste, bloedigste, meest romantische episode is in de koloniaal-politiek van alle Europeesche volken, maar niet de roemrijkste of verhevenste van die van Holland“ (blz. 74).

Neen, een roemrijke geschiedenis, n.l. in het bijzonder die van de O.-I. Compagnie, kan zij bezwaarlijk heeten, die bloedige verovering van die zoo knus bij elkaar liggende kleine eilandjes te midden van het azuren veld der haast niet te peilen diepe Banda-zee, ter wille van de nootmuskaat om er winst mee te bejagen, ja, winsten zonder weerga, de geheele 17e en grootendeels 18e eeuw door.

En nu juist van dat gebenedijde Banda, het land, waar de bewoners gelukkig leefden!, zooals het reeds bekend was op het vaste land der Hindoes.

*) Jaarboek van het Mijnwezen in Nederlandsch Oost-Indië, 29e jaargang, 1900, bldz. 1.

Ter oriëntering moge voorts dienen, dat de Banda-groep uit verschillende eilanden bestaat, waarvan de middelste Groot-Banda of Lonthor, Banda-Neira en Goenoeng-Api dicht bij elkaar liggen en een fraaie baai insluiten, die een veilige ligplaats voor schepen biedt. Vlak tegenover Banda ligt de Goenoeng-Api, een vulkaan, die kegelvormig uit oprijft tot een hoogte van 658 Meter. Rondom de genoemde drie eilanden liggen de kleinere: Krakah, Kapal en Pisang, en op grooteren afstand nog vier andere: Sewangi (een halfrots), Ai, Run en Rozengain, zoodat de geheele Banda-groep uit tien eilanden bestaat. Het grootste eiland is Groot-Banda of Lonthor (lengte ruim 12 K.M. bij 2 à 3½ K.M. breedte, toppen van 400 tot 500 M.), in den vorm van een halve maan rondom Goenoeng-Api en Banda-Neira gelegen.

Het beste Engelse Rijkswiel **de Rutge-Whitworth**
Het beste Hollandsche Rijkswiel **de Hima**
Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon H. 7356 134 Telefoon H. 8742

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162^A. TEL. 4782. DEN HAAG.

als Banda misschien niet het meest merkwaardige plekje grond van onzen Archipel geweest? Ten tijde een raadsel geweest? Een sfinx aan den oever van de voeten in een der diepste zeeën en een grimmige vulkanische kop in de wolken? Is Banda om hetgeen wij niet weten, misschien het meest interessante landje, buiten zijn noten en uitroeping om? Buiten dat alles om reeds een brok open-romantiek zonder weerga? En ligt dit aan muskaataroom?" (bldz. 28).

En schrijver, met zijn speelsch vernuft, bewerkt de materie, die hij beheerscht, de aroom-techniek — deskundige als hij is op botanisch gebied en een minder historieschrijver met een gloeiende fantasie — op een wijze, die verbijsterend is.

Nummers, geen historische beschrijving is mogelijk zonder fantasie, mits deze als een visie is te begrijpen, een inleving in de „days of old”, deugdelijk gesteeld aan een kritische kennis der historische feiten.

De schrijver met zijn ontvankelijk gemoed heeft een voorgrond boven velen, die zich aan de geschiedenisbeschrijving van de Banda-eilanden wagen. Hij bracht op Banda enkele jongelingsromans door, toen zijn vader er Assistent-Resident was. Ja, toen moet hij wel al die schoonheid en al die merkwaardige van Banda ondergaan hebben.

„Is geen landje in de tropen,” zegt hij, „wat ons er geleefd hebben, een zoo diepe herinnering overlaat als Banda. Men zingt er zijn eigen volksliederen en Hollanders zijn het, die zoo zingen: „Banda, heb u lief.”

„Wat is het, die vreemde, liefelijke bekoring, die Banda uitgaat? De herinneringen, die bezoekers van Banda hebben, en die zoo heel anders zijn dan van andere prachtige tropenstreken, zit niet in de door ieder herhaalde „prachtigheid” dezer eilanden, waarvan de reede, na die van Rio de Janeiro, de mooiste der wereld moet zijn, wat panorama en versiering betreft, noch de faam der zeetuinen, Neen! Op Banda waart een bijzondere geest over, en men voelt die sterk in de nog enkele overgebleven wingerdwaranden” (bldz. 74).

Hij, die zoo schrijft, heeft het land wel lief, van die romantische geschiedenis hij, voor zoover ons bekend, de eerste is, die ons een proeve van goed documenteerde beschrijving geeft. Niet, dat schrijver het onderwerp heeft uitgeput, dat kon ook mogelijk, in aanmerking genomen de plaatsruimte van het tijdschrift *Cultura*), en toch is de overdruk van het geschrift 97 bladzijden groot, maar uit een theoretische, waarmee hij aanvangt, ontwikkelt hij langs logischen zin eene toelichting tot al het materiaal op die eilandengroep, hetgeen wij nu eenmaal als geschiedenis bestempelen.

In zijn waardeering van Banda staat hij niet alleen, zooals wij boven reeds zagen. „Niemand minder ook dan Camoëns”) wijdt er in de *Lusiaden* den Banda-eilanden een strofe:

Olha do Banda asolhas que se esmaltao da varia cor, que pinta o rosco fruto as aves, variadas que aly saltao da verde Noz tomando seu tributo”).

En zegt hij: „Waarlijk, wie krijgt niet den sterren indruk, dat het Banda was, dat inspireerde tot die romantische verhalen over een gelukzaligheids-

Cultura. Officieel orgaan van het Nederlandsch Genootschap voor landbouwwetenschap. Tiel. A. van Loon. Het slot van Tropen-Romantiek verscheen in *Cultura* van Februari 1921, No. 389.

Louis de Camoëns. Dichter in 1524 te Lissabon geboren. In Goa in ballingschap, schreef hij zijn heldendicht „Lusiaden”, waarin de tochten en heldendaden van Vasco da Gama worden verheerlijkt en dat in de meeste Europeesche talen is overgezet.

Zie de Banda-eilanden heerlijk schitteren in bonten kleurens, vol roodkleurige vruchten. Veel vogels, rondom fladderend, genieten in de groene noten hun voedsel”. — Blz. 29.

eiland, zooals Heine dat vereeuwigd heeft in zijn „Bimini”.....

Er is geen twijfel meer aan mogelijk: Bimini is Banda. Heine heeft in zijn onderbewustzijn aan Banda gedacht:

Als sich nun die Gartenpforte
Indias erschloz — balsamisch
Wogend jetzt ein Meer von Weihrauch,
Eine Sündflut von wollustig
Ungeheuerlichen Düften,
Sinnberauschend, Sinnbetäubend,
Strömte plötzlich in das Herz,
In das Herz der alten Welt.

„Hoe weeft zich dat alles liefelijk samen met de vreedzame stilte en geuren, die wij werkelijk genieten in de heerlijke muskaataroomen van het tegenwoordige Banda met de magische bekoring van dit prachtige tropen-land, afgelegen, te midden van een diepe zee, maar onvergetelijk, voor wie eens het alles daar zelf heeft mogen beleven.

Bimini! bei deines Namens
Holden Klang, in meiner Brust
Bebt das Herz, und die verstorbnen
Jugendträume, Sie erwachen.

„Maar ook zonder dien naam blijft onverzwakt rondwaren de herinneringen aan een geweldig en ontzettend verleden; de betoovering, die uitgaat van de herinneringen eener ontdekkings eeuw zonder weerga; herinnering aan bloedige oorlogen tusschen de volken van Europa om de koloniale handelshegemonie;..... (bldz. 29—31).

Heel diep haalt schrijver de geschiedenis van Banda op, n.l. uit een verleden, toen er van een optreden van het kleine Holland nog geen sprake kon zijn. Het vechten, het rooven en plunderen zat den Bandanees in het bloed en juist deze eigenschap van Banda's bevolking, berucht om haar zeeoverrij, zou eerlang het eilanden-groepje uit zijn isolement opheffen.

De Chineezers noemden de muskaataroomen reeds piraten-noten (bldz. 22) en door toevallige vechtpartijen kwamen zij met waarschijnlijk Bandaneesche zeerovers in botsing.

„Vredelievende Boedhisten, de Hindoes uit het vaste land van Indië, door Brahmanen vervolgd, emigreerden in groote drommen naar China en ons Indië en zij waren het, die de muskaataroomen verhandelden en aan dit handelsartikel den naam van „pala” gaven, een sanskriet woord, dat in alle talen van onzen Archipel is overgenomen en vrucht betekent. Wel bestond er een Moluksche naam natuurlijk, n.l. *gologo* of *gozoro* of *gosari*, al naar het dialect, maar deze namen waren totaal onbekend.

De muskaataroom heette bij de Hindoes *juy-pala* of wel „verre vrucht”.

De foelie werd genoemd *jay-phul*. Van dit „phul” is dus hoogstwaarschijnlijk ons woord foelie ontstaan, in consequentie met de geschiedenis van het sanskrietische pala” (bldz. 22).

Ambon, het speciale land van de kruidnagel, had reeds lang een levendigen handel met Javanen en Arabieren, toen Banda zich nog steeds opgesloten had binnen zijn pantsering van woeste ongenaakbaarheid.

Deze volkeren bezochten op hun handelsreizen in 1300 reeds de Molukken en kwamen daardoor ook op Banda (bldz. 29).

Nu een heele tijd niets als alleen het om zich heen vechten en rooven op de nabijliggende eilanden door Bandaneezers, koene zeevaarders als zij waren en nu nog zijn.

Eindelijk komt Antonio d'Abreo opdagen, door den beroemden zeevaarder en later energieken Portugeeschen Vice-Koning van Indië, Alfonso d'Albuquerque, in 1511 naar Banda tot het bezoeken van dit eiland gezonden. Hij wist dit eiland te bereiken met behulp van Javaansche loodsen en Banda werd

Dans-Instituut NICK H. WISSE

Gediplomeerd Dansleeraar
LANGE BEESTENMARKT 108—110, DEN HAAG

Club- en Privaatlessen

in de Moderne Dansen

Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente).

Inlichtingen dagelijks van 2—4 en 7—10 uur.

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden

te 's-HERTOGENBOSCH. Opgericht 1838

DIRECTEUR: JHR. P. J. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS.

ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS.

COMMISSARISSEN: MR. H. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. — JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. — H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamse Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. — H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. — CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.—
GERESERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920
f 786.057.93.

DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

Naamlooze Vennootschap Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: Koninginnegracht 1°.

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

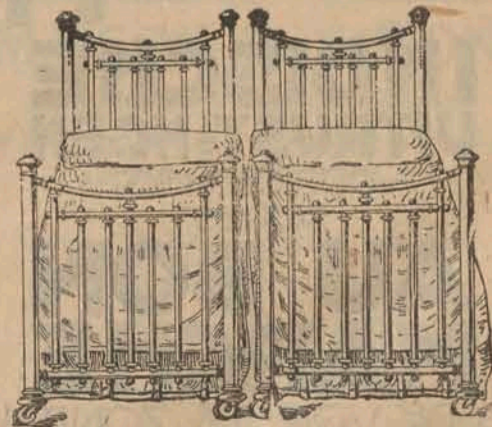
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.

TELEFOON H. 2120

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8¹/₂—12¹/₂ en van 2—7 uur

Centraal-Apotheek DE KOEDOE

Frederik Hendriklaan 166 Tel. S. 1053

ALLE RECEPTEN worden

tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE TELEF. 1163

*Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.*

**Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 %/o gewaarborgd.**

124

HESSELS & MAKS

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

*1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Nuis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat*

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHÉ**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

101

De leukste **DANSAVONDJES** organiseert men met een „His MASTER'S VOICE“ **GRAMOPHONE.**
Enorme keuze platen bij: **WILLEM SPRENGER.**
Agent der Gramophone Comp. Ltd.
PASSAGE 46. Tel: 3778. DEN HAAG.

op die wijze door d'Abreo ontdekt. „Banda lag daar zoo stil in den nacht (toen hij den avond te voren het reeds genaderd was, maar in den omtrek was blijven kruisen). Een zwoele zefir, komend ver van den horizon waar het Indische weerlicht walmde, streek over het droomland, streelde zacht ruischend de toppen van de muskaatboomen en bedwelmde d'Abreo met hetzelfde aroom, ter wille waarvan het machtige, naar geur smachtende Westen, den evenaar was komen langs zeilen. Hij zag ten slotte de eilanden verschemeren, de contoeren samensmelten met het zwart van het water en het zwart van de lucht van het naderende onweer. Nog steeds droomde d'Abreo wat de toekomst van zijn ontdekking zou zijn. Intusschen werden maan en sterren boven Banda door donkere wolken bedekt en zou weldra boven Banda het onweer losbarsten.

Van fantasie naar werkelijkheid is maar één stap. Met een lading noten keerde hij weer terug. Sedert bezochten meerdere Portugese schepen dit eiland, steeds met noten terugkerend (bldz. 33).

In 1521 werd Antonio de Brito de eerste gouverneur der Molukken. Toen kwamen de Spanjaarden een kijkje nemen met de bedoeling zich er voor goed te vestigen. Een eindeloos gevecht was er het gevolg van en ten slotte zag Spanje van zijn Moluksche rechten af tegen betaling van een kapitale som gelds. De Portugeezen bleven, waar zij eenmaal waren en behielden ook tegenover Javanen, Chineezen en Arabieren het monopolie van den nootmuskaathandel op Banda. Met een geringe wegdoezeling van den tijd..... acht en tachtig jaar na d'Abreo's komst op Banda, loopt 15 Maart 1599, onder een geweldige stortbui, den later zoo beroemd geworden Jacob van Heemskerck de baai van Banda binnen. „En nu gaat het scherm op voor het eerste bedrijf van het Hollandsch-Bandaneesche drama. Gedenkwaardige datum!“ (bldz. 37).

Ja, wij doen goed ons aan dezen datum vast te houden als het begin van de lijdensgeschiedenis van Banda, d.i. de geschiedenis van de O.-I. Compagnie, die tevens van het wel en wee van Banda's bevolking en „Jast not least“ ook die der armzalige perkemiers, waarover later meer. En nu op den hechten bodem der historie vangt schrijver zijn eigenlijke tropen-romantiek aan, een romantiek, die zich tot een ware tropen-dramatiek zou verdiepen, een geweldige Epos tevens.

Admiraal Steven van der Hagen, die later zonder slag of stoot het fort Victoria op Amboin van de Portugeezen nam, kwam tot krachtig vlagvertoon, onvervaard, midden in den nacht, het Zonnegat binnen, dwars door de toen juist melk-wit lichtende Bandazee. Het gold hier het perfide Albion, dat zich op Banda had genesteld, het begrip bij te brengen, dat de Edele Compagnie van geen vrijhandel gediend was, die toch lang niet de winsten zou opbrengen, die er van deze eilanden te maken ware, indien niet haar monopolie-systeem tot zijn volle recht kwam.

In Juli 1605 „verniet ende bevesticht (Verhagen) met cede van weerszijden“ het oude verdrag van Wolfert Harmensz, maar het zou toch 1 April 1609 worden, voor en aler Admiraal Verhoeven met een extra opdracht der Compagnie kwam: „.....de eilanden, daar de nagelen met de nooten en de foelie groeien, met tractaat of met geweld aan de Compagnie te verbinden vóór den 1sten September 1609, ook op elk land een klein fort opwerpende en met eenig krijgsvolk bezettend. Daarom, so moet men

*) „De zee omtrent de Bandasche eilanden wordt jaarlijks op zekeren tijd tweemaal wit, niet bij dag maar bij nagt klaar schijnende, en zoodanich licht van zich gevende, dat men de lucht en 't water qualijk onderscheiden kan..... Zijn tijd is in 't midden van de Oost of regen Mousson, 't welk zijn de Maanden Junius, Julius en Augustus, en wordt verdeelt in klein en groot wit Water“. Zie XXVIII. Hooftdeel. Mare Album. Wit Water. Ayer Poetih, in d'Ambonsche Rariteitkamer van G. E. Rumphius. Amsterdam 1741.

Het soliedste en goedkoopste adres

..... VOOR
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
..... is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
Reisartikelen en Lederwaren

geen arbeid, moeite, noch onkosten daarin sparen ja, alle dingen voorbijgaan, om de Molukken, en de eilanden van Banda boven alle, in onze vriendschappende contract te verkrijgen“ (bldz. 40). De eerste steenlegging van het fort Nassau zou voor Verhoeven en zijn manschappen hoogst noodlottig worden. In een hindernis gelokt, werden zij door de Bandaneezen vermoord, 22 Mei 1609, en wat er overbleef van zijn manschappen onderging den daarop volgende dag hetzelfde lot, met uitzondering van een mensch minder dan *Jan Pieterszoon Coen*, die met de vloot van admiraal Verhoeven als beginnende en nieuweling naar den Oost op scheep was gegaan. Banda, waar hij voet aan wal zette en waar hij, na een paar dagen, reeds direct getuige was van het „hemeltergende verraad der Bandaneezen“, en dat niet alleen: hij ontloopt den dood ternauwernood. „Het is hartbeklemmend om er aan te denken: zoo'n zwak zijden draadje heeft ons koloniaal bestaan gehangen!..... Wat een romantisch begin voor Coen..... maar meteen voor Banda ook het begin van een romantisch einde. Zou Coen dat ooit weten hebben? Zou hij toen al niet een eed gezworen hebben, dat hij 't Banda peperduur zou betalen? Is de latere uitmoording van Banda door Coen, een uitmoording waar de geschiedenis van verbaasd en versteld heeft gestaan om haar weer galooze wreedheid, niet te verklaren uit het drama van Verhoeven?“ (bldz. 40).

Onmiddellijk na het bloedig verraad der Bandaneezen werd een strafexpeditie onder bevel van admiraal Hoen uitgerust, om met een wraakoefening de Bandaneezen te tuchtigen. Van nu af aan begint, zooals schrijver zegt, de onzalige tijd, die tot resultaat zal hebben, dat in 1621 Banda in bezit is van de Compagnie en dat deze plek grondig bijkaans totaal ontvolkt werd. Intusschen zien wij in 1610 Gouverneur-Generaal Pieter Both met nieuwe strijdmacht te Neira aankomen, die daar op een allebeheerschenden hoogen heuvel het thans nog zoo prachtig gelegen fort Belgica stichtte.

Een geweldige sterke vesting. Het gold langere tijd als de eenige onneembare vesting van Indië, zelfs de aardbevingen hebben het niet kunnen aantasten.

Ook Both kwam met een speciale opdracht van de bewindhebbers der Compagnie voor de monopoliseering van den nootmuskaathandel. Zijn instructie laat aan duidelijkheid niets te wenschen over, n.l. „dat de handel van de Molukkos, Amboina en Banda daaronder begrepen, 't eenemaal kunne blijven en vastgemaakt worden aan de Vereenigde Compagnie, „sulks geene andere natiën van de wereld daarvan iets in handen vallen als ons of dengenen, die ons goeddunkt“ (bldz. 41).

A. R. v. O.

(Wordt vervolgd).

*) „Een coquette vijfhoek, het fort Belgica, dat op een heuvel aan den voet van den Papenberg werd gebouwd. Over dit liefelijke tooneel werpt de Indische zon, voor zij achter de kim der Bandazee gaat verbergen, haar laatste tintelende stralen en het schoonste, het prachtigste, het hevenste schouwspel dat ergens ter wereld te genieten is, brengt u in verrukking.“ Banda en zijne Bewoners, door Herman Otto van der Linden, blz. 27 t.a.p.

Een Motie.

In de de vorige week te 's-Gravenhage gehouden Algemeene Vergadering der Vereeniging van Ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur in Nederlandsch Indië, is, naar het Haagsche Aneta-kantoor vernemen, met groote meerderheid de volgende motie aangenomen:

De Vereeniging van Ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur in Nederlandsch Indië, in wettige

Firma L. J. C. BOUCHER
Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel
's-Gravenhage - Noordeinde 64c
Specialiteit: voor het samenstellen
van Leesportefeuilles
Advertentie - Bureau

Leebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
 Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

vergadering bijeen op Donderdag 28 April 1921 te
 Gravenhage;
 kennis genomen hebbende van het gepubliceerde
 advies van het Hooggerechtshof inzake de gratie-
 verzoeken van de, wegens moord op den controleur
 Kat Angelino te Toli-Toli, veroordeelden en van
 door de Regeering daarop genomen beschikking
 van 17 Februari 1921 No. 5-X;
 hetuigt haren oprechten dank aan de Regeering
 voor de door Haar geleverde zakelijke kritiek op
 de motieven van het Hof, voor zoover deze op niets
 en indrukken en vermoedens, op onvoldoende ken-
 nis der wettelijke voorschriften en op een studeer-
 amerverwijf van onvoorzichtigheid van den ver-
 oorde waren gebouwd;
 spreekt als haar oordeel uit, dat uit de verdere
 overwegingen van het advies blijkt, dat dit ingege-
 ven is door de aprioristische en dogmatische opvat-
 ting, dat geen onpartijdige en betrouwbare recht-
 spraak te verwachten is, anders dan van eene on-
 afhankelijkke rechterlijke macht; een opvatting,
 welke vele harer leden reeds eerder leerden kennen
 van 's Hof's adviezen omtrent verzoeken om gratie
 vroeger door hen veroordeelden;
 verklaart van meening te zijn, dat het Hof, door
 het dogma telkenmale incidenteel in 't geweer te
 brengen tegen de wettelijke voorschriften, die het
 onderzoek en de berechting van misdrijven en
 overtredingen door bestuursambtenaren regelen,
 niet alleen eigen zaak schaadt, maar ook het ver-
 trouwen in een wettige rechtspraak ondermijnt;
 een land als Indië, waar door de Regeering een
 groot deel van de rechtspraak aan de Bestuursamb-
 tenaren is opgedragen;
 en dringt er daarom bij de Regeering ten sterkste
 aan, om bij voortdoring nauwlettend toe te zien
 op uit vooroordeel ondernomen en wellicht ook na
 nog te verwachten, pogingen van het hoogste
 rechterlijke college in den lande, om de rechtscha-
 penheid en onpartijdigheid van ook andere dan be-
 sprekers in twijfel te trekken, telkens wanneer
 de in de wettige uitoefening van hun ambt werk-
 en gaat over tot de orde van den dag.

**Personoverzicht uit de Indische Bladen
 en Tijdschriften.**

UIT DE EUROPEESCHE PERS.
De reis naar de Filippijnen.
 Aan een verslag van de lezing van den heer
 A. Schotman over bovenstaand onderwerp, in het
 Hbl. van 23 Febr. 4 bl., ontleenen wij o.m.:
 de tocht door een commissie van onderwijzmannen
 naar Manila ondernomen, geschiedde op wensch
 van den Gouv. Gen., die, getroffen door de gegevens,
 welke verwerkt waren in de Filippijnsche onderwijs-
 verslagen der laatste jaren, een nader onderzoek
 wilde zien ingesteld.
 Tot nu toe dacht men eigen onderwijs altijd supe-
 rieur, aan dat in het buitenland. De uitzending van
 een onderwijs-commissie was dus iets ongewoons
 en deed veel stof opwaaien, waartoe ook wel aan-
 dacht bestond.
 Met den gouvernementen-stoomer „Orion” maakte
 de Commissie, waarin alle takken van onderwijs
 waren vertegenwoordigd, de reis naar Manila.
 Manila maakt in het geheel geen tropischen in-
 druk, doch lijkt integendeel een zuiver stuk Europa
 van Amerika. De stad is ruim en hygiënisch gebouwd,
 heeft prachtige, goed onderhouden wegen en zeer
 voldoende moderne vervoermiddelen. De drukte
 met auto's en trams doet eerder denken aan New-
 York of Londen dan aan een tropische stad, zóó
 zelfs, dat het oversteken van een der drukke stra-
 ten niet zonder gevaar is.
 De „Central Normal School” te Manila is een om-

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
 Piet Heinplein, Tel. 1587
 1588
 Bijkantoor: DEN HELDER,
 Hoofdgracht 37, Tel. 83.

vangrijke inrichting, waar de Filippijnsche onder-
 wijzers worden gevormd. Wat hier in twintig jaar
 door het Amerikaansche bestuur was tot stand ge-
 bracht, maakte een diepen indruk op elk der com-
 missieleden. Typisch is het verschil met het onder-
 wijs hier, waar aan de „Normal School” de onder-
 wijzer wordt opgeleid tot groote zelfstandigheid,
 deze niet aanneemt op gezag van boeken of van den
 onderwijzer, doch door eigen ervaring en vinding
 een veel grootere hoeveelheid parate kennis opdoet,
 wat later weer aan het onderwijs ten goede komt.
 Dit komt vooral tot uiting in vakken als natuur-
 kunde en nat. historie.

Na een plant- en dierkundeles, waarbij de boe-
 ken en methode ongeveer dezelfde waren als in In-
 dië, gingen alle leerlingen naar een groot laborato-
 rium, waar ieder volgens een speciale opdracht zelf
 moest nazoeken, ontleden en beschrijven, wat te
 voren in de klasse was behandeld. Zoo zag spr. een
 vrouwelijke leerlinge met ontleedmes en vergroot-
 glas een kieuwenstelsel bestudeeren. Een der candi-
 daten was bezig met het meten van de trillingen
 van een snaar bij een bepaalde toonhoogte. Weer
 anderen teekenden met behulp van een sterk ver-
 grootglas de monddeelen en facetoogen van een
 vlieg. Overal bleek het ernstig verlangen der leer-
 lingen zelf te onderzoeken en de lust daartoe werd
 door den opleider sterk aangekweekt.

Spr. vond op deze school een groote zaal vol man-
 nelijke en vrouwelijke kweekelingen, waar alle bla-
 den van Amerika en de Filippijnen op groote tafels
 gerangschikt lagen. De Filippijnsche onderwijzer
 moet op de hoogte zijn van elk wereldgebeuren en
 wordt niet, zooals in Indië, angstvallig opgeborgen
 tusschen vier muren. Hem staan alle mogelijke
 boeken en romans, vaksgewijze ingedeeld, ter be-
 schikking. Vooral de paedagogische bibliotheek,
 met specialen bibliothecaris, die belast is met re-
 gistratie en voorlichting, is er schitterend. Dikwijls
 krijgen de leerlingen bepaalde litteraire opdrach-
 ten. Zoo zag spr. een meisje, dat over enkele weken
 haar examen voor onderwijzeres zou doen, de dicht-
 werken van een Engelsch dichter bestudeeren,
 waarbij ook levensbeschrijving en critieken werden
 opgeslagen. „Social Hall”, plaats biedend aan ruim
 1300 leerlingen, wordt op gezette tijden gebezigd
 tot openbare behandeling van verschillende onder-
 werpen door outsiders. Parlementsleden, kunst-
 naars en politieke personen worden vaak uitgenoo-
 digd, daar voor de leerlingen een voordracht of in-
 leiding te houden.

Ook de verenigingszin vond spr. onder de leer-
 lingen sterk ontwikkeld, zich uitend in kweek-
 lingenbonden en -clubs. Vanzelfsprekend was het,
 dat deze leerschool beter was dan de doorsnee-
 school te Manila.

Van het Filippijnsche onderwijssysteem kreeg de
 commissie over het algemeen een zeer gunstigen
 indruk. Wel vond zij de methodiek der gewone leer-
 vakken (het z.g. academic work) minder goed, min-
 der doorwerkt dan die op de Indische scholen, doch
 daartegenover constateerde zij in alle takken van
 onderwijs aldaar een meer harmonische opvoeding,
 hierin bestaande, dat naast de intellectuele vor-
 ming ook de lichamelijke (physical training), zoo-
 mede de opzettelijke zedelijke opvoeding (moral edu-
 cation) haar deel kreeg. Ook aan de ontwikkeling
 van de hand (manual work) werd de noodige aan-
 dacht besteed en verwonderlijk was de verscheiden-
 heid, welke de Filippijnsche lagere school op dit
 gebied in productie te zien gaf.

De handenarbeid op de scholen heeft ten doel de
 Filippino's tot een industrieel volk op te leiden. Het
 vervaardigen van schoolmeubelen voor de armere
 desa-scholen door de leerlingen der hogere klasse
 is geen zeldzaamheid. Iets aardigs kreeg de commis-
 sie nog te zien op een school, waar de onderwijzeres
 na afloop van een les een plaat op de gramofoon
 zette en tot de klas zei: „Now we will have a little

THE PH. VAN OMMEREN
CORPORATION OF NEW-YORK
 New York, San Francisco (Cal.),
 42 Broadway. 64 Pinestreet.
 belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.
 Nadere inlichtingen worden gaarne
 verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereeniging voor
Correspondentie - Onderwijs
 Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor
 hen, die in Indië wonen en studeeren willen,
 biedt de **Vereen. voor Corr. Onderwijs**
Technische Cursussen: Ambachts,
 Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-
 Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.
Handelskursussen: Boekhouden, Han-
 deldcorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.
Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen,
 (Spaansch, Maleisch, enz.)
Wiskunde, Opleiding Examen,
Ambachten en Beroepen, enz.
Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden,
 Talen, Teekenen, Landbouwkunde.
Opleiding akten M.O. Wiskunde (Kl en Kv),
 Boekhouden (Kxii), Talen (Fransch, Duitsch,
 Engelsch), Teekenen (MA t/m Mx), Werk-
 tuigkunde (Kii), Zeevaartkunde (I), Schoon-
 schrijven (N).
Honderden Geslaagden.
 Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

MAISON H. SIMONS
 Mantel- en Costuummagazijnen
HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan”
 en **NOORDEINDE 17a.**
 zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING
 Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

ZOO JUUST ONTVANGEN:
Parakan Salak Thee,
 kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
80 cent per pond.
 VERRIJGBAAR BIJ
F. C. DE BRUYN
 DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF 3361

N. LOFB - DEN HAAG
 NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
 OP TERMIJNBETALING

Adverteeren doet verkoopen

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
 EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
 UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
 135 **KOUDE EN WARME SCHOTELS.** J. H. M. KOETS

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
 Centrale Verwarming
 Warm- en Koudwaterleiding
 Kegelbanen Tennisbanen
 Garage met werkplaatsen

Van 1 Mei tot 1 September dagelijks
 van 6 tot 10 uur
DINER-CONCERT

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” **Luxe Auto's**
 disponibel.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Krystal Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692

*Alle Kamers zijn voorzien van Koud-
 en Warmwateraanleg.*

Huis van den 1sten Rang

dance”, waarop het jonge volkje naar voren stoot en een leuk dansje begon, de vreemde commissieleden totaal negeerend.

Het geheele systeem bestond verder in het teken der Filippinatie. Oorspronkelijk opgezet met een groot percentage van importleerkrachten (Amerikanen), wordt het door een zeer intensieve opleiding van inheemsche leerkrachten meer en meer omgevormd tot een stelsel, waar Amerika zich in de naaste toekomst in de hogere rangen terugtrekt, om tenslotte het geheele onderwijs, evenals alle andere takken van staatsbemoedening, in handen te laten van de kinderen des lands. De Filippino blijkt verbazend leergierig; het onderwijzersambt vindt voldoende liefhebbers. Verschillende spelen, als tennis, voetbal, *base ball* vinden ook algemeen hartstochtelijke beoefening.

Op een landbouwschool in het gebergte werd de geheele studentengemeenschap, honderden sterk, bediend door..... eigen studenten; handel, de noodzakelijke industrie, koloniebestuur, letterlijk alles geschiedde door de jongelui zelf, die een en ander beschouwden als zeer natuurlijk. Daar zorgden de leerlingen zelf voor eigen eten, stuurde iedere landaard gedelegeerden naar een centraal bestuur, zorgde men zelf voor den aanleg van wegen. Daar heeft men een eigen barbierswinkel, eigen fotograaf, bakker en slager, ja, zelfs een eigen electrisch lichtbedrijf. Een eigen spaarbank belegde de opbrengst van eigen oogst. Spr. zag er een eigen postkantoor, smidse en houtzagerij, eigen politie en eigen rechtbank, gekozen uit de oudste jongens der school. Niet zelden legden de leerlingen eigen irrigatiewerken aan voor den rijstbouw. Na een opleiding van vier of vijf jaar worden de leerlingen eenige jaren gedetacheerd op een der omliggende farms, om daar door eigen beplanting en eigen vee het geleerde in praktijk te brengen. Zoo toegerust gaan de leerlingen terug naar hun streken, op hun beurt weer onderwijs en voedsel brengend voor den Filippino, die nu nog aangewezen is op het buitenland, doch weldra geen rijst meer daarvan zal behoeven. De regering kweekt op die manier specialiteiten, zoowel voor den rijstbouw, als voor de rubber-, koffie- en klappercultuur. *Waar blijven wij, zoo roept spr. uit, met onze onderwijsinrichtingen in Indië, wij die den jongen Javaan alles achterna dragen; zullen wij in Indië ooit zoo iets ingevoerd krijgen?*

Ten slotte bezocht de commissie nog het „Teachers Camp”, tegenwoordig in hoofdzaak gebezigd voor ontspanning der onderwijzers, waartoe ook een eigen theater is gebouwd.

Diep waren alle commissieleden onder den indruk van een opvoedingssysteem, dat van jongs af reeds op de lagere school, de kinderen went aan het op eigen beenen staan, dat hen niet doet schromen ook ruw werk zelf aan te pakken, dat **practisch het in Indië vaak theoretische „Arbeid is geen schande”** in toepassing brengt; zoo'n systeem moet door de school alleen reeds een geslacht van menschen kweeken, dat in afzienbare tijd ook in zaken van Staatsbestuur op zichzelf kan worden aangewezen.

De heer Schofman besluit: Van dit systeem over te nemen (met vermindering van de fouten), dat ook in Indië groot nut kan afwerpen, zie daar nu de taak van de mannen en vrouwen van onze Indische schoolpraktijk.

Wanneer de reis van de *Orion* daartoe den stoot heeft gegeven, valt het doorzicht te loven van den landvoogd, die tusschen de regels van een koud en vormelijk jaarverslag door, de warme, levendige praktijk van de Filippijnsche school wist te bevroeden.

De Minahassa.
 De heer F. Laoh, lid van den Volksraad, heeft te Weltevreden een lezing gehouden over land en volk der Minahassa. *De Loc.* ontleent er o.m. aan: Volgens Sarasin moest in voor-historischen tijd uit het tegenwoordige Britsch Indië een volksstam zich

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG

Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

LENSVELT NICOLA
 Den Haag Holland

*Beschuit en Roggebrood
 voor export.*

over den Indischen Archipel hebben verspreid waarvan hij als representant van heden aanwijst o.a. de Toalas van Celebes. Deze Toalas vormden de eerste groep en de eerste laag van Celebes' bevolking.

In de latere tijdperken heeft er eveneens vanuit het Aziatische Vasteland in Achter-Indië een andere uittocht plaats gehad van antropologisch hoogstaande menschen. De nakomelingen dezer groep op Celebes noemde hij radjas. Met dezen collectieven naam omvatte hij behalve de eigenlijke Toradjas, dat zijn de bewoners van Centraal Celebes, ook de Boegineezen, Makassaren en Gorontaleezen.

Tegelijkertijd of later moet uit het noorden de derde groep Celebes hebben bereikt, welke afstammelingen wij heden ten dage als Minahassers kennen. De naam „Minahassa”, afgeleid van het woord „Minaesa”, d.i. „een geworden”, ontstond in die tijd toen de koning van Boelang (het tegenwoordige rijk Bolaang Mongondou) herhaaldelijk pogingen deed om de verschillende stammen, ten noorden van zijn rijk, tot onderwerping te brengen. Omstreeks 1550 kwamen de Kastilianen zich vestigen op de kust, waar thans Menado ligt.

Van 1654 dagteekende feitelijk de eerste aanraking tusschen de Minahassers en de Hollanders. In ruil voor de hulp mochten de Hollanders zich te Menado vestigen. Aan de O.-I. Compagnie werd een stuk grond afgestaan, waarop met behulp der Minahassa-bevolking eene versterking werd gebouwd. Als uitvloeisel van de betoonde contracten hebben de Minahassa-hoofden tijdens den Diponegoro-oorlog hulptroepen naar Java gezonden en bij het uitbreken van den Lombokoorlog hebben de Minahassers den aan de regering eveneens hulptroepen aangeboden, welke hulp echter niet aanvaard werd.

Het beschavingswerk der Nederlanders in de Minahassa heeft wonderen verricht, vooral de Christelijke missie. Zonder de Christelijke zending, in het bijzonder zonder de pioniers der zending, de heeren Riedel en Schwarz, zou er geen Minahassa zijn zooals het nu is. Ter illustratie las spreker eenige beoordeelingen voor van vooraanstaande Europeanen, die de Minahassa hadden bezocht. Welk een enorm suggereerende kracht moeten die twee genoemde missionarissen gewerkt hebben. Ook onder de besturende ambtenaren zijn er velen, die door hun verstandig en vaderlijk optreden de sympathie en liefde hebben gewonnen van hoofden en volk der Minahassa. De meest op den voorgrond tredende figuren onder deze ambtenaren waren toch zeker de residenten Janssen en Jellesma. Deze namen worden nog steeds met dankbaarheid genoemd.

Spr. wees op de bedenkelijke emigratie onder het eigenlijke volk. Dank zij n.l. de handhaving van het instituut der heeren diensten, hebben in de laatste tientallen jaren duizenden jonge krachtige mannen het land verlaten om hetzij in het leger, bij de gewapende politie en op de vloot dient te nemen, waar zij de kern vormen van de weermacht in Indië. De z.g. Amboineesche troepen bestaan voor ruim twee derde uit Minahassers.

Van de neiging tot emigratie wil men thans gebruik maken om een grooter „Moessa” (verbond) te maken door den stroom te richten op de op een lagere trap van ontwikkeling staande naburige landstreken met eene bevolking, die nauw verwant is aan de Minahassers, met name Mongondou, Gorontalo en Centraal Celebes.

Spr. wil er nog op wijzen, dat zij niet alleen staan in deze gedachte. Mannen als van Deventer vonden dit volstrekt niet chimeriek. Van Deventer wilde echter den Minahasser als medium aanwenden voor het beschavingswerk in Celebes; de Minahasser wil ook wel de auctor intellectualis zijn.

Beschouwt men de richting, welke de Mohammedaansche en Christelijke vereenigingen insluit, dan blijkt dat zij vrijwel parallel gaan. Met dit verschil

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Diners

Tel. 4060 **MAISON VAN RIJN** Meer malen BEKROOND
 CUISINIERS
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Diners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
---	--	---

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
 verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 220
 Verzoeken bussen te weigeren met verbroken contróle-sluiting.

leen, dat het streven der Chr. Minahassasche ver-
 enigingen niet zoo ver reikt. In de wijze van het
 bereiken van het object ligt ook een groot verschil.
 Na dit alles is het verklaarbaar, hoe zulk een
 klein volk als de Minahassers in dit onmetelijke rijk
 een eereplaats heeft weten te veroveren naast vol-
 ker, wier zielental millioenen vertegenwoordigt.
 Spr. eindigde met de kernachtige woorden van
 Bleeker: Geef ons instellingen, die aan onze be-
 heften voldoen, of m.a.w. maak ons vaardig voor
 de taak, welke ons wacht ten opzichte van Celebes.

Een katholieke Mulo-school te Menado.
 Medio 1921 zal te Menado een Katholieke Mulo-
 school voor Meisjes worden geopend, waarvoor in
 Mei reeds drie zusters zullen uitkomen, van wie een
 het bezit is van de hoofdakte en akte wiskunde,
 en van de akten voor Nederlandsch, Engelsch en
 Fransch en een van de acte Boekhouden. Dit jaar
 zal begonnen worden met één klasse (de laagste),
 waarvan de school de twee volgende jaren telkens uit-
 breid zal worden met een klasse, welke uitbrei-
 ding natuurlijk gepaard zal gaan met vermeerder-
 ing der leerkrachten. Voorloopig zal geen internaat
 worden geopend. (Soer. Hbl.)

UIT DE INDISCHE PERS.

Verhoging van het posttarief der gedrukte stukken.
 Weldra zal het posttarief, ook voor de gedrukte
 stukken, worden verdubbeld, hetgeen voor de uit-
 gevers van de nieuwsbladen, en niet het minst voor
 de Inlandsche nieuwsbladen, een zware slag zal zijn.
 Volgens mededeeling in de „Neratja" van 15
 Januari 1921, zal het groote moeite kosten om de
 uitgaven van dat blad te dekken.
 Dagelijks worden = 3000 exemplaren per post
 verzonden.

Het tarief is thans 1 cent per blad, zoodat dage-
 lijks f 30 aan postzegels wordt betaald.
 In den vervolge zal dit f 60 per dag zijn.
 Neemt men aan, dat het aantal bladen 22 per
 maand bedraagt, dan is de verhoging 22 x f 30 =
 f 660 per maand, hetgeen voor de exploitatie van
 het blad werkelijk te bezwaard is, in aanmerking
 genomen de hooge prijzen van papier, inkt, van de
 letters, enz.

De eenige hoop van de administratie der „Ne-
 ratja" is gevestigd op de lezers, die, naar zij hoopt,
 het blad niet in den steek zullen laten, wanneer
 noodgedwongen tot verhoging van den abonne-
 mentsprijs moet worden overgegaan.

**Bijna doodgeslagen wegens het niet betalen ener
 som van f 0.10.**

Op 11 Januari 1921, des morgens ten 9 ure, werd
 een Nederlander, wiens naam onbekend bleef, en
 handelaar in hoeden te Batavia van beroep, zwaar
 aan hals en hoofd gewond, omdat hij een bedrag van
 f 0.10 niet aan een stationskoelie wilde betalen.

Die aangelegenheid, schrijft een medereiziger, zat
 op de volgende wijze in elkaar:

De hoedenkoopman kwam aan de halte Ardjawi-
 nangoen in den trein, met bestemming voor Cher-
 ibon. Het was 's morgens ten 9 ure en zijn bagage
 bestond uit eenige kisten handelsgoederen.

Deze kisten werden door 4 koelies uitgeladen en
 op een wagentje naar de loods gebracht, alwaar ze
 werden gewogen.

Na de weging werden ze op de bagagekar ge-
 vracht en nu beweren de koelies, dat 3 hunner ieder
 f 0.10 ontving en de 4de man niets.

Zij vroegen om het vierde dubbeltje, doch de Ne-
 derlandsche koopman vond f 0.30 eene voldoende
 betaling.

Toen men niettemin bleef aandringen, was het
 einde een schop tegen den buik van den vrager, met
 het gevolg dat hij, al bloedende, buiten kennis ge-
 raakte.

De wachthebbende politie-oppasser, ziende dat de

koopman in het ongelijk was, vroeg hem de reis
 niet naar Cheribon voort te zetten.

Deze schijnt toen in den trein te hebben gezeten,
 althans hij kwam er uit, doch toen hij op het perron
 van het station stond en den trein zag vertrekken,
 holde hij dezen achterna.

De hoofdconductor liet den trein stoppen, doch
 nauwelijks had de koopman daarin plaats genomen,
 of hij vloog er weer uit en toen begon op hem de
 jacht langs den grooten weg door eenige honderden
 inlanders, die hem wisten in te halen en hem aan
 hals en hoofd toetakelden.

De koopman kon gelukkig zijn leven nog bijtijds
 redden door in het kantoor van een suikerfabriek
 te vluchten.

De Sumatranenbond.

Den 16en Januari 1921 hield de afdeeling Batavia
 van den Sumatranenbond in het Logegebouw te
 Weltevreden een vergadering.

Het bestuur bestond uit de navolgende personen:
 Soetan Mohamad Zain, voorzitter; Radja Endah
 Soetan Mahmoed, onder-voorzitter; Soetan Maha-
 radja Lelo; Mohamad Joenoos; Mohamad Anas,
 secretarissen; Dja Perlindoeng, Hamid, Lojok, Dja-
 far.

Ten 9 ure werd de vergadering geopend en be-
 gonnen met het aanwijzen van een Sumatranen,
 die, met goedvinden van het Europeesch bestuur, zitting
 zou nemen in den Volksraad.

De keuze viel op de navolgende personen:

1. Dr. Abdul Hakim, afkomstig van Tapanoeli.
2. Abdoel Moeis, id. van Westkust Sumatra.
3. Dr. Abdul Rasjid, id. Tapanoeli.
4. Darwis gelar Datoe Madjolelo, Sumatra's Westkust.
5. Ibrahim gelar Datoe Tan Melaka, Oostkust van Sumatra.
6. Ismail, id. Oostkust van Sumatra.
7. Landjoemin gelar Soetan Toemmenggoeng, van de Westkust van Sumatra.
8. Loetan gelar Datoe Rangakaja Maharadja, id. Westkust van Sumatra.
9. Abdoel Firman gelar Maharadja Saankoepon, van Tapanoeli.
10. Mohamad Arif (Toejoeng), Oostk. v. Sumatra.
11. Mohamad Noech, id. Oostkust van Sumatra.
12. H. A. Salim, Westkust van Sumatra.
13. Soetan Mohamad Zain, id. Westk. v. Sumatra.
14. Baginda Djamaloedin Rasad, id. Westkust v. Sumatra.
15. Dr. A. Rival, id. Westkust van Sumatra.
16. Tekoe Tajeb, id. Atjeh.
17. Abdoerrahim, id. Atjeh.
18. Mohamad Samin, Oostkust van Sumatra.
19. Taib gelar Soetan Pemoentjak, Westkust van Sumatra.
20. Abdoel Azis, id. van Tapanoeli.

De heer Abdoel Hamid stelde voor om een per-
 soon, afkomstig van Tapanoeli, aan te wijzen als
 Volksraadslid, in verband met de talrijke erfpachts-
 aanvragen van gronden aldaar.

Anderen waren van meening, dat op dit voorstel
 niet moest worden ingegaan met het oog op de
 waarschijnlijkheid, dat de andere Sumatranen dan
 ook voor hunne parochie zouden opkomen.

De heer Soetan Toemmenggoeng wees er op, dat
 het voorstel van den heer Abdul Hamid bij de Ba-
 taks zeker een gunstig onthaal zou vinden, doch dat
 het beter was dat het Europeesch bestuur eene
 keuze deed uit de door den Sumatranenbond aan-
 gewezen Volksraadecandidaten, hetgeen door de ver-
 gadering werd aangenomen.

Vervolgens werd de geldelijke verantwoording
 van den penningmeester en het jaarverslag over
 1920 goedgekeurd.

Het bestuur werd samengesteld als volgt:
 1. Abdoel Hamid, van Tapanoeli, voorzitter.
 2. Soetan Mohamad ain, onder-voorzitter.

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 185
 Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.

Dejeuners, Diners, Soupers
Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Grand Hotel Restaurant
 „Central”
 In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot
 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble 106
WILLY HONSBEEK & Co

Indisch Restaurant
 Laan v. Meerdervoort 68
DEN HAAG

 Geopend van 12 uur tot 8 uur 163

Tel. Interc. H 447.
Hotel de Bellevue
 Bezuidenhout 15
 's-GRAVENHAGE 137

Z H B
ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
DEN HAAG
 Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG,
 BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
 LONDEN, PARIJS 50

Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren
Z H B

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafraichissements 185
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Fabriek van 144
FORNUIZEN
 met toebehooren
 voor Hotels,
 Restaurants,
 Gestichten, enz.
SCHEVENINGEN
 Fa P. J. MEIJIS & ZON Wassenaarsche-
 Holfeveranciers straat 1, 3, 5, 654
 Telef. Interc. 654

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
 waarvan geplaatst en
 volgestort f 45.000.000.—
 Reserve f 10.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
 Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
 'S-GRAVENHAGE,
 Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
 belast zich met alle Bankzaken, alsmede
 met aan- en verkoop van Effecten.
 Neemt gelden à deposito en in rekening-
 courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.—

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel	Zaandam	Besuidenhout
Delfshaven		Kneuterdijk
Feijenoord		Naaldwijk
Schiedam		Rijswijk
Vlaardingen		Soeveningen

Handelscredieten.

Voorschotten in rekening-Courant.

Deposito's.

Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.

Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.—

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Bijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Slitdrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadskanaal
Barneveld	Harlingen	Terneuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Boreulo	Helder (den)	Tiel
Boskoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coevorden	Hoogeveen	Utrecht
Culemborg	Hoogezand	Veendam
Delft	Hulst	Veenendaal
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Woerden
Dokkum	Lochem	IJmuiden
Dordrecht	Meppel	Zeist
Drachten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Franeker	Oostburg	Zwijndrecht

**DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
 WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND**

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 'S-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging 2 %
 Met 3 maanden opzegging 3 %
 Met 1 jaar opzegging 4 %

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.

ADVIES BIJ BELEGGING.

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

3. Mohamad Joenoës gelar Soetan Maharadja Lelo, secretaris.
4. Marah Soetan, penningmeester.
5. Commissarissen:
 - a. Soetan Penjalinan (Tapanoeli);
 - b. Taib, Sergeant (Westkust van Sumatra);
 - c. Radja Bangsawan (Benkoelen);
 - d. Mas Agoes Mohamad (Palembang);
 - e. Mohamad Joesoef Samak gelar Soetan Maharadja Lelo.

Het is te hopen, zegt de verslaggever, dat er steeds een eensgezinde samenwerking in den Sumatranenbond zal heerschen, dat men trouw de statuten der vereeniging zal nakomen en vooral niet zal vergeten regelmatig de contributies te voldoen.

Want zonder geld in kas kan men zich niet ontplooiën en is de vereeniging te vergelijken met een auto zonder benzine.

Na middernacht werd de vergadering door den voorzitter gesloten. (Neratja 19 Januari 1921).

Het blad de „Oetoesan Melajoe“.

Het is aan de lezers en aan de redacties van de verschillende Inlandsche bladen opgevallen, dat van af het begin van de maand Februari van dit jaar de „Oetoesan Melajoe“ niet meer is verschenen, met het gevolg, dat vele belangstellenden dachten dat de uitgifte van het blad was gestaakt.

Dit schijnt evenwel niet het geval te zijn, doch wel schijnt de redactie in moeilijke verwickelingen te verkeerden.

In de „Neratja“ van 24 Februari 1921 deelt men ten dezen aanzien mede, dat de letterzetter het werk hebben neergelegd.

De baas-letterzetter, met name Marah Djainoen, was door den hoofdredacteur, den heer Datoe Soetan Maharadja, opgedragen de schetskaarten, welke van tijd tot tijd als toelichting op het geschrevene in het blad verschenen, te verbeteren.

Volgens berichten waren deze kaarten echter door den tienjarigen zoon van den hoofdredacteur beschadigd en moesten nieuwe worden vervaardigd. Dientengevolge werd de baas-letterzetter ontslagen en volgden de collega's hun voorman.

In de bladen werd deze aangelegenheid voorgebracht als te zijn een loonstaking, welke voorstelling van zaken aan de „Sinar Sumatra“, de „Sumatra Bode“ en de „Tjaja Sumatra“ aanleiding heeft gegeven tot verschillende beschouwingen.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het navolgen van de gewoonten van anderen door de Chinezen.

Zowel in Groot-China als in de landen, waarheen de Chinezen gewoon zijn te trekken, nemen zij veel over van de zeden en gewoonten der bewoners van het nieuwe land.

In Ned.-Indië is dat zelfs opvallend sterk, want men kan er het feit waarnemen, dat vele Chinezen zelfs hunne moedertaal niet meer kunnen gebruiken en ten deele op zijn gegaan in de Inlandsche omgeving.

Tot op zekere hoogte is dit beschamend voor de Chinezen in Ned.-Indië. De verslaggever, die zich in de „Perniagaan“ van 18 December 1920 Anetio teekent, zegt ten minste, dat het schaamrood op zijn kaken komt, zoodra een volbloed Westering, in tegenwoordigheid van andere Chinezen, hem de vraag stelt tot welk ras hij nu eigenlijk behoort en hij daarop het antwoord moet schuldig blijven, aangezien hij zijn eigen taal niet kan spreken.

De Chinees in Ned.-Indië wordt over het algemeen zeer boos, als men hem zegt dat hij geen-Chinees is, hetgeen natuurlijk ook voortspruit uit de omstandigheid dat hij kwaad is op zichzelf, omdat hij het tegenovergestelde niet kan bewijzen en volhouden.

Moet men aan den eenen kant verklaren, dat de Chinezen in Ned.-Indië werkelijk veel van hunne

vroegere gebruiken en gewoonten hebben prijs gegeven, gelukkig zijn er toch nog vele personen, die in hen Chinezen blijven zien, ook al zijn zij volgelingen de landswelten Nederlandsche onderdanen.

De Chineesche mannen verwijten zeer dikwijls hunne Chineesche vrouwen, dat zij zoovele gewoonten van de Mohamedanen overnemen.

Doch, behalve dat zij op die wijze als het ware varkensvleesch etende Mahomedanen worden, volgen zij ook de kleding, de gebruiken binnenshuis en buitenshuis van de Inlanders na.

Zij spreken niet eigen doch de landstaal, zij haken of maken hun sembah (groot), eten siri, spuwen siri, laten tanden vijlen; kortom hun doen en laten is vrijwel overeenkomstig de inlandsche gebruiken.

Huwt een Indische Chinees dus met zulk een vrouw, dan kan hij gerust zeggen, dat hij feitelijk eene Mohamedaansche vrouw trouwt, behalve dat dat zij varkensvleesch eet.

Omgekeerd verwijten de vrouwen eveneens hare Chineesche mannen zekere Mohamedaansche gebruiken als het dragen van inlandsche sarong, inlandsch hoofddeksel en de besnijdenis.

Deze wederzijdsche verwijten, die nu eenmaal niet te weerspreken zijn, leiden er in het gezin gewoonlijk toe, dat beide partijen hun mond houden en deze beslommingen trachten op zijde te zetten.

En nu is het gevolg daarvan juist het wegwerpen van eigen nationaliteit, hetgeen door de massa niet begrepen wordt.

Degenen, die in het aanvaarden van het Nederlandsch onderdaanschap eene geringschatting zien, moeten wel begrijpen, dat ze zelf daaraan veel schuld hebben, doordien zij in hun doen en laten zoovele goede Chineesche gewoonten en gebruiken hebben weggeworpen.

Het is nu eenmaal zoo dat als men iets goeds bezit, doch daarvan het nut niet inzielt en het daarom weg doet, men er later spijt van heeft.

Hoevele Chineesche mannen waardeeren eene goede vrouw.

Eerst als zij goed dood is, loven zij haar als eene goede vrouw en betreuren het, dat zij hunne vrouw tijdens haar leven zoo hebben gekweld.

Vele Chinezen in Ned.-Indië zien in de aanvaarding van het Nederlandsch onderdaanschap een gevaar voor eigen nationaliteit en verzetten zich er tegen, doch ten onrechte, waar de Indische Regeering er niet aan denkt verkregen rechten der Chinezen aan te tasten en hun, ten opzichte van zeden en gewoonten, de geheele vrijheid laat.

Het is niet alleen dat de Chinezen de Mohamedaansche gebruiken navolgen. Van de Europeanen hebben zij o.m. het dragen van een rouwband overgenomen.

Wordt het doel daarvan wel door de dragers begrepen, vraagt de schrijver?

Is dat gebruik geen vergissing en brengt het niet een glimlach op het gelaaf van den Westering?

In elk geval acht de schrijver het ongepast met zulk een rouwband te verschijnen als toeschouwer van feesten, dan wel in een park of op andere plaatsen van vermakelijkheden.

Wanneer men een rouwband draagt, behoort men thuis te blijven en er naar te streven zoo min mogelijk menschen te ontmoeten.

Hetgeen ook zoo leelijk is en waarvan hij een afkeer heeft, zegt de schrijver, is het nadoen van de Europeanen bij de teraarde bestellingen en dat oogenblik te benutten om in toespraken de politiek er bij te halen.

Dit is nog des te meer belachelijk, omdat de kennis der sprekers van de politiek gewoonlijk weinig verder reikt dan de deur van hun kamer en het gehoor in het geheel geen prijs stelt in het openbaar voor den mal te worden gehouden.

Een der goede gewoonten van de Europeanen, die de Chinezen hebben overgenomen, is het gebruik

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

Commanditaire Bankvereniging VISSER & Co.,

Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

Verricht alle Bankzaken

Administratie van Vermogens
 Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

Pisang.
E. H.

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM
 TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145
 Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-
VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN
 Directie: F. A. SOREL.

bloemen bij allerhande gelegenheden.
 Het is alleen jammer, dat deze gewoonte zoo kost-
 baar is en het budget van menig Chineesch gezin
 overtaart.
 Maar staat tegenover, dat de handel in bloemen
 wel bij vaart.
 Bij Chinese huwelijken ziet men in de ont-
 kamers meermalen bloemstukken van f 25.—
 daar boven.
 Voor de rijken der aarde beteekenen die uitga-
 natuurlijk niets doch voor de minder geldelijk
 genden beteekenen zij vele opofferingen gedu-
 de tal van maanden.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Onspronkelijke bijdragen in No. 39: Kina-belangen.
 Het erudumvraagstuk, door S. — Aetherische oliën (sereh-
 tur), door C. G. S. Begemann. — Nog eens watergehalte
 koffie, door P. van Houwelingen. — Wegenverbetering.
 De rubrieken cultuur- en landbouwberichten uit andere
 landen bevatten o.a.: Inrichting, werkwijze en doel van den
 wezel-voortlichtingsdienst te Delft. — De grondnoten-
 trië in de provincie Kwatoeng. — De verbreiding der
 naamste olieleverende gewassen in West-Afrika. — Op-
 ring van ruwe rubber. — De uitvoer van Java en Ma-
 gedurende het jaar 1920. — De dure kinine. — Het
 van erfpaatsrecht in de zelfbesturende landschap-
 huiten Java en Madoera.

Agaven Departement van den Landbouw in Suriname.

Mededeeling No. 17 van genoemd Departement bevat en-
 praktische wenken voor het oculeren van cacao, door
 Directeur van het Landbouwproefstation Dr. G. Stahel
 prof. te Wageningen.
 Bulletin No. 40 (een andere periodieke publicatie van het
 Departement) bestaat uit een studie, eveneens van
 Stahel, over de zeevatenziekte (Phloëemcrose) van de
 koffie in Suriname.

De Ingenieur.

No. 18 is opgenomen de tekst eener voordracht van
 A. van Sandiek: Indische indrukken. De hr. v. S. ver-
 het vorige jaar in Indië in verband met het gehouden
 Ingenieurs Congres te Weltevreden en de opening der
 Hogeschool te Bandoeng. Achtereenvolgens be-
 hij (onder afzonderlijke hoofdstukjes) de sociale positie van
 ingenieur in Indië, den Dienst van Waterstaat en Electrici-
 het Triplex-kistenbedrijf, de haven van Suez, enz. Onder
 „Instabiliteit der toongeveren” zegt schr.: In het
 kan gezegd worden, dat de groote instabiliteit van
 gevende personen in Indië een groote hinderpaal is voor
 regeling en afdoening van zaken. Drie maanden na het
 Congres waren twee van de eere-voorzitters,
 de Kat en P. J. Ott de Vries, directeurs van depar-
 ten van algemeen bestuur, en de algemeene adviseur
 het havenwezen, reeds vertrokken, de burgemeesters
 Batavia en Bandoeng zijn vervangen, enz., enz., en thans
 in het voorjaar van 1921 een nieuw opgetreden gouver-
 neraal aldaar moeten arbeiden met een zoo goed als
 Raad van Indië, met, op één of twee uitzonderin-
 na, nieuwe directeurs van algemeen bestuur en een
 nieuw volksraad. De mutaties in de lokale raden,
 stelijke zowel als gemeenteraden, en in de vaste raads-
 commissies zijn zoo groot, dat een goede verhouding van
 directeur van gemeentewerken of gemeentebedrijven
 geldt voor het oogenblik en geen den minsten waar-
 biedt voor de toekomst. Ten slotte de opmerking, dat
 moeilijk is een land te besturen, waarin de knapste en
 ambtenaren, van laag tot hoog, den landsdienst ver-
 den der lokale raden te gaan. Indien inderdaad een eco-
 nische ineenstorting in Indië dreigt, dan zal het eerst-
 nemende lek vermoedelijk weer kleiner worden.

Handelsberichten.

In No. 722 van „Handelsberichten” werd onder het op-
 „Bewondering van de nijverheid in Ned.-Indië” nog
 aandacht gevestigd op hetgeen van regeeringswege
 te lande wordt gedaan, om de ontwikkeling van de
 verheid (zowel inlandsche als niet-inlandsche) te bevor-
 ren. Daarbij werd uiteengezet, op welken steun men van
 zijde der Regeering kon rekenen bij de oprichting (en de
 terheid van oprichting) van nijverheidsondernemingen
 in Ned.-Indië. In aansluiting bij die mededeelingen wordt
 in No. 737 (van 28 April) nagegaan, in welk stadium
 fabrieksnijverheid op het oogenblik verkeert.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 4: Huwelijksgebruiken in Indië (vervolg),
 door N. (met plaat: Maleisch bruidspaar in de Padangsche
 Bovenlanden). — Uitvoering ten bate van de Koloniale
 school voor meisjes en vrouwen te 's-Gravenhage op 1 April
 1921, door L. (met ill.). — De suikerindustrie op Java, hare
 geschiedenis en ontwikkeling (vervolg), door H. Ch. G. J.
 van der Mandere (met ill.). — Een eerezaak. Karakterspel
 in drie bedrijven, door T. Brondgeest Sr. (vervolg). — Koe-
 rang terang (vervolg).

Kon. Academie voor Wetenschappen.

In de verslagen van de gewone vergaderingen der wis- en
 natuurkundige afd. van 29 Mei—27 Nov. 1920 (Deel XXIX,
 1e ged.), de volgende onderwerpen met betrekking op Indië.
 De proto-Australische fossiele mensch van Wadjak, Java,
 door Eug. Dubois. — De geologische ligging der petroleum-
 terreinen van Nederl. Oost-Indië, door G. A. F. Molengraaff.
 — Samenstelling en insluitsels van de lavaprop van den
 Galoenggoeng, door H. A. Brouwer.
 Deel XX, No. 3 der tweede sectie der Verhandelingen, be-
 staat uit een studie van den hr. G. J. van Oordt: Early
 developmental stages of Manis javanica Desm.

Teysmannia.

Inhoud van afl. 11—12, jaarg. 31: Onze groententuin, door
 Dr. C. J. J. van Hall. — Het snoeien van djerooks, door Van
 Uffelen. — Zaadontmetting, door Dr. C. J. J. van Hall. —
 De invoer op Java van een nieuw en nuttig Lieveheersbeestje
 (Cryptolaemus montrouzi), door P. van der Goot (ver-
 volg). — Nieuwere onderzoekingen omtrent de gonziëte
 van het suikerriet, door E.-A. Gäumann. — Kan iets bereikt
 worden met selectie van uitsluitend vegetatief voortgeplante
 gewassen? door Dr. C. J. J. van Hall. — 't Eigen gewicht van
 wieltractors, door M. B. Smits. — Nogmaals het „eigen ge-
 wicht”, door K. van der Veer. — De tractor II, door K. van
 der Veer. — Sierheesters (vervolg), door J. J. Smith. —
 Klapper- en palmwijn, door C. A. Chevalier; met Naschrift,
 door B. — Een nuttige palm (Copernicia cerifera), door Dr.
 W. Bobilihoff. — Boekbespreking. — Sprokkelingen op land-
 bouwgebied.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

De afl. van 15 April bevat eene verhandeling van Prof. Mr.
 J. C. Kielstra: Veranderingen in de inheemsche samenleving
 onzer Koloniën (Bewerkt naar een voordracht voor Suiker-
 technici te Wageningen, den 13en Febr. 1921).

Koloniaal Tijdschrift.

No. 3, Mei 1921: In memoriam, P. H. van der Kemp, door
 G. Sr. — In memoriam, G. F. van Wijk (oud-resident van
 Soerakarta), door J. Th. P. B. — Billijke salarisregeling?
 (met vergelijkend cijfermateriaal, waarin wordt aangevoerd
 dat de ambtenaren B.B. in salarieering zijn achtergesteld bij
 tal van andere categorieën landsdienaren). — De bekeurende
 magistraat (met naschrift der Redactie), door J. C. Vergouwen.
 — Het verslag van de commissie tot hervorming van de In-
 landsche Rechtsschool, door O. v. B. — Het huwelijksrecht
 bij de Toba Bataks, door D. W. N. de Boer (slot). — Een
 baanbreker in den Raad van Indië (n.l. Mr. J. C. M. Rader-
 macher van 1776—1783), door S. Kalf. — Kroniek, door
 Spectator (De personeelsnood, enz.). — Vreemde koloniën,
 door S. — Economische kroniek (Verslag van de arbeids-
 commissie betreffende de wettelijke vaststelling van mini-
 mumloonen voor werknemers op Java en Madoera). — Ko-
 loniale literatuur.

Djawa. Driemaandelijksch Tijdschrift.

Onder de redactie van Dr. R. A. Hoesein Djajadiningrat,
 J. Kats, S. Koperberg, R. Ng. Poerbatjaraka en J. W. Teil-
 lers, is het eerste Nr. verschenen van een tijdschrift, getiteld
 Djawa, hetwelk om de drie maanden zal worden uitgegeven,
 door het Java-Instituut.

In een inleidend woord zegt de redactie: Het Java-Insti-
 tuut beoogt de ontwikkeling van de door de onderlinge
 nauwe verwantschap wel als een éénheid te noemen inheem-
 sche cultuur van Java, Madoera en Bali en tot dit doel wil
 het in de eerste plaats de kennis dier cultuur bevorderen
 en verbreiden. Een der hiertoe geëigende middelen schijnt
 de uitgave van een populair tijdschrift, dat onbekende dan
 wel nog niet algemeen bekende gegevens omtrent de Ja-
 vaansche cultuur, bevattelijke studies en samenvattingen
 van in vaktijdschriften of afzonderlijke wetenschappelijke
 werken neergelegde onderzoekingen aangaande menig onder-
 deel er van, en pogingen om op het overgeleverde voort te
 bouwen of daaraan iets nieuws toe te voegen, ter kennis
 brengt van een zoo groot mogelijken kring van inheemschen
 en belangstellende uitheemschen.

Als zulk een periodiek is het tijdschrift bedoeld, waarvan
 hierbij het eerste nummer verschijnt.
 Ideaal ware, indien zulk een tijdschrift in de op Java in-
 heemsche taal werd uitgegeven, doch er waren verscheidene

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL = MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
 Statutaire Reserve - 17,353,284.-
 Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
 lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. —
 Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van
 Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiekantoor DE BAS
 Finweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering
 op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
 Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan
 van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
 Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op
 producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Ge-
 wassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
 EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals:
 Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries,
 Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor **Collectieve Ziekte-Verzekering**
 is de aangewezen Maatschappij
 de **Centrale-Onderlinge**
 Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.
 Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE
 Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
 sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shang hai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.
 Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.-

POSTCHEQUE & GIRODIENS
 Men schaffe toch den last van het ver-
 zenden van geld per aangeteekenden
 brief en per postwissel af. Postrekening-
 houders kunnen op elkanders rekening
 doen overschrijven (gireeren). Dat is
 veiliger, gemakkelijker en goedkooper.

Bank-Associatie
 Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1853.
ALLE BANKZAKEN.
 Kapitaal en Reserves f 11.500.000.- Twintig Kantoren

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

ANNA VAN SAXENPLEIN 3
's-GRAVENHAGE

Opgericht

.... 1907

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1919

werd ingeschreven voor

Drie Millioen Gulden

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

UTRECHTSCHEN BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20

UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RLIJSEN GEN. 211

— HAARLEMSCHE — BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

GENEESKUNDIG ONDERZOEK

vóór het

70

HUWELIJK

Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen,
kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door
als bruidsgeschenk aan te bieden een polis der

NILLMIJ ...van... 1859

Jaarpremie voor f 5000.- uit te keeren op 65 jaar,
of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige f 106.50

's GRAVENHAGE, Veenestr. 1, Tel. H 1389
AMSTERDAM, Weteringschans 100, Tel. Z 8793

Adverteeren doet verkoopen.

Riviera en Zwitserland

Geregelde Koeriersdiensten.
(visa versa).

REISBUREAU LINDEMAN.

's-Gravenhage

Arnhem

Groningen

Utrecht

redenen, die het bestuur er toe brachten om het tijdschrift, vooreerst althans, in het Hollandsch te doen verschijnen. Het spreekt evenwel vanzelf, dat hierbij toch ook en niet in de laatste plaats van inheemsche zijde medewerking wordt gevraagd en ook verwacht.

Deze eerste afl. maakt in alle opzichten een gunstigen indruk: kwartto formaat, mooie letter op zwaar papier, gedrukt in twee kolommen, duidelijke illustraties, enz. De inhoud is rijk aan verscheidenheid; we noemen slechts een gedeelte der bijdragen: Uit het land van Bittertong [Pahit Lidah] (Zuid-Sumatra), door L. C. Westenenk. — Een en ander over gebruiken bij den Soendanees, door R. Hassan Soema di Pradja. — Van pendopo naar volksschouwburg, door ir. Th. Karsten. — De Kalang's in Bagelen, door Inggris. — Kresna Goegah (afbeelding bij een Javaansche lakon), door J. Kats. — Nieuwe banen voor Java's kunst, door ir. H. J. Kiewiel de Jonge. — Proeve eener opgave van boeken en tijdschriftartikelen, in hoofdzaak betreffende taal, land en volk van Java, verschenen in 1920 (enkele in 1919).

Tijdschrift Kon. Ned. Aandr. Genootschap.

In de Mei-afl. geven de h.h. Dr. A. C. Kruyt en J. Kruyt een bijdrage, getiteld: Verslag van een reis naar het landschap Napoe in de onderafdeeling Posso (Celebes). — In de rubriek literatuur een kort overzicht eener publicatie van J. J. Pannekoek van Rheden „Einige Notizen über die Vulkane auf der Insel Flores”. — Verder een korte mededeeling „Westelijk Centraal-Celebes”, naar aanleiding van vorengenoemd verslag-Kruyt.

De Indische Mercur.

Dr. H. C. Prinsen Geerlig's vervolgt in No. 17 zijne beschouwingen over de voortbrenging en de verdeeling van de suiker. — Verder: Kedirische Landbouwvereniging (De aschgronden op de Kloethelling voor en na de eruptie van 1919, door C. T. White. — Koffiebessenboek, door Dr. Arens). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen (De veefokstations op Sumatra). — Arbeidsverhoudingen. — Financieele berichten en verslagen. Enz. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft weer literatuur, thans over cacao, kina, koffie, rubber, tabak, thee en suiker.

Bali.

Bij de Folkwang-Verlag (Hagen i. W.) is verschenen dl. II van het plaatwerk over Bali, uitgegeven in de reeks „Geist, Kunst und Leben Asiens, herausgegeben von Karl With.” De tekst bevat een inleiding van Dr. With over kunst, verder bijzonderheden van Dr. G. Krause over dansen, tempels en feesten der Baliërs (waarop de 170 platen betrekking hebben) en een hoofdstuk van E. Fuhrmann over de Maleiers in het algemeen.

Locale Belangen.

In afl. 18 (van 16 Maart) o.a.: De vijfjaarlijkse geldigheidsverklaring van strafverordeningen, door D. K. — De nieuwe onteigeningsordonnantie, door J. Rückert. — Artikel 21 van het Decentralisatiebesluit, door J. E. A. M. — De controle op de financiën der locale ressorten in Ned.-Indië, door W. F. M. Kerchman.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

Uit den inhoud der Maart-afl.: De waarde van het bastonderzoek bij Hevea voor de praktijk, door Dr. W. H. Arisz. — Onderzoekingen over den oorsprong van latex bij Hevea Brasiliensis, door Dr. W. Bobiloeff. — Verdere gegevens over de productie van geringde boomen, door Dr. W. Bobiloeff. — Over het gebruik van brakwater bij de verwerking van Hevea-latex, door ir. W. Spoon. — Veranderingen in plantagerubber bij bewaren in de tropen, door Dr. O. de Vries. — Circulaire over het bastonderzoek, door Dr. N. L. Swart. — Het humusvraagstuk in de rubbercultuur, door ir. K. P. Kalis. — Rapport betreffende het octrooi Fickendey, samengesteld door J. G. J. A. Maas.

Theosophisch Maandblad voor Ned.-Indië.

In het Jan.-Nr. eenige stukken naar aanleiding der onthullingen van den oud-cipier Elderembosch omtrent gevangenis toestanden in Modjokerto. De redactie houdt den schr. dier onthullingen de hand boven het hoofd en is van oordeel, dat zijn bestrijders onzakelijk en persoonlijk zijn. „Zoo- wel het artikel van den assistent-resident (Van der Jagt) als van den djaksa (R. P. Soemyaringprodjo) hebben ons al heel weinig indruk vermogen te geven dat het in Modjokerto „couleur de rose” was in 1919, wat het gevangeniswezen betreft.”

Indische delfstoffen.

No. 9 der Verslagen en Mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen bevat uitsluitend gegevens over ijzerertsafzettingen in Borneo (Poeloe Laoet-groep, Martapoera Kota Waringin, enz.). Enkele kaartjes zijn aan de beschrijving toegevoegd.

M. VISSER,

voorh. A. J. ROBBARD.

Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerke
REPARATIE-INRICHTING.

J. M. VAN KEMPEN & ZONEN

Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17:
's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdsteed 261
Utrecht, Cheetstraat 32; Middelburg, Lange Delft 134.

Archief Suikerindustrie in Ned.-Indië.

No. 4 van jaarg. 1921: Het overbrengen der gele strepenziekte door middel van kunstmatige infectie en door insecten, door W. E. Brandes. — De gele strepenziekte van suikerriet. — No. 5: Een onderzoek van eenige donker- gekleurde zwavelzure ammonia's, door A. E. Berkhout. — No. 6: Machinale rijstbouw door de Deli Maatschappij. — No. 7: Verband tusschen temperatuur en reinheid bij rietsuikermelassen, door Dr. W. D. Helderman. — No. 7: Eenige mededeelingen betreffende koperen en gietstalen ampasstoelplaten, door L. K. Thomas.

De Banier.

In No. 12 het 6e vervolg van „Het Rapport van het Koninklijk bestuur betreffende de reorganisatie der Protestantische Kerken in Ned.-Indië.” — Een welkomstwoord aan den Generaal-Commissaris-Generaal Fock. — Verder het eerste gedeelte van „Over Indische Hervormingsplannen”.

Nieuwe uitgaven van het Encyclopaedisch Bureau.

Afl. XIV: Begrotingen van de zelfbesturende landschapsbesturen in de Buitengewesten over het jaar 1919, 2 dln. — Afl. XXV: Het Niassche huis, samengesteld door den controleur B.B. D. W. N. de Boer, met platen. — Afl. XXVI: Endeh (Flores), door Jhr. B. C. C. M. M. van Suchtelen, controleur B.B., met foto's en teekeningen. — Afl. XXVII: Suriname, door Ch. C. F. M. Leroux, leider opnemingen B. O. W. — In een volgend Kol. Weekbl. wordt op den inhoud van deze publicaties teruggekomen.

Suriname.

Den 28en April is de vaststelling van de koloniale huishoudelijke begroting van Suriname voor het dienstjaar 1921 in de Eerste Kamer in openbare behandeling geweest. Daarbij hebben het woord gevoerd de heeren van den Berg, van Kol, Idenburg en de Minister van Koloniën.

Wij hebben de vergadering niet kunnen bijwonen en ons moeten vergenoegen met de lezing van het officieele verslag, dat — dit in het voorbijgaan zeer slecht gecorrigeerd is. Het is niet mogelijk af te nemen, dat de eerste spreker, de heer van den Berg, al de eigenaardige opmerkingen en beschouwingen, die het verslag hem in den mond legt, hebben ten beste gegeven. Wij laten die beschouwingen en opmerkingen voor wat ze zijn. De Minister heeft ze, voor zooveel dat mogelijk was, goedmoedig beantwoord.

De heer van Kol heeft — hoewel hij zich moe bekorten — een belangrijke rede gehouden, op welke misstanden de aandacht der Regeering gevestigd werd op tal van verbeteringen van allerlei aard aangedrongen.

Uit de rede schrijven wij het volgende over, om daar een opmerking aan toe te voegen: „De aangekondigde interpellatie van den heer van Doorn over de grenzen van Suriname is door de Eerste Kamer overlijden komen te vervallen. Ik hoop, dat de Eerste Kamer binnenkort in de gelegenheid zullen zijn, de in het Voorloopig Verslag daaromtrent aangevraagde stukken op de griffie te kunnen raadplegen en daaraan nader te spreken.”

Op de vraag in het Voorloopig Verslag heeft de Minister geantwoord: „De ondergeteekende zal het zijne ambtgenoot van Buitenlandsche Zaken in overleg treden ten aanzien van het verzoek om overlegging aan de Eerste Kamer van alle stukken betreffende de verschillende grensvragen, waarbij de kolonie Suriname betrokken acht.”

Hoe de tegenwoordige Minister van Buitenlandsche Zaken er over denkt, weten wij niet, maar de schriftelijke behandeling van de staatsbegroting voor 1914 heeft de toenmalige Minister van Buitenlandsche Zaken, de heer Loudon, aan de Eerste Kamer geantwoord:

„De ondergeteekende kan genee vrijheid vinden om de overlegging van stukken betreffende de grensscheiding tusschen Suriname en Britsch-Guyana te bevorderen.” (Zie „De West-Indische Gids”, 2e jaargang, blz. 349).

De Eerste Kamer heeft zich met dit kluitje

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10 's-Gravenhage

IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen.

Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden
COUPONS. REK.-COURANT

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,

's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.

Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse, Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

riet laten sturen. Niet ten onrechte zeide Prof. *„Het Bestuur der Buitensche Betrekkingen“*: „Een Engelsch minister is bij een openbaar feest of in eene meeting hartiger dan onze minister van Buitensche zaken in de vergadering van de Staten-Generaal.”

De heer van Karnebeek een andere meening toegedaan dan zijn ambtsvoorganger, dan hopen dat alle bescheiden, die zijn voorafgegaan aan de resolutie van Schomburgk in 1843 — zoowel de verdragen tusschen de regeeringen als die tusschen de koloniale besturen gewisseld — zullen worden overgelegd en ook alle stukken die gevolgd zijn op het arbitrale uitspraak van October 1899 in het geschil tusschen Venezuela en Britsch-Guyana. De Eerste Kamer dringe met den meesten ernst op aan.

De heer Idenburg had het voornemen om ook een verslag te spreken over den economischen en financieel toestand der kolonie, maar heeft van het woord afgezien, omdat de Minister den volgenden dag in de Tweede Kamer moest zijn en er prijs op zette de Surinaamsche begrooting eerst afgehandeld te hebben.

De heer Idenburg stelde zich voor, hetgeen hij in de Tweede Kamer had willen brengen, op een ander oogenblik aan het oordeel van de Eerste Kamer te onderwerpen: Voor Suriname is het te betreuren dat het oordeel van een zoo bij uitnemendheid deskundige oud-Gouverneur nu niet vernomen is. Het beoogde oogenblik doet zich misschien eerst over een paar maanden voor.

Van de plannen van den heer Pyttersen, die door den heer van Kol uitdrukkelijk zijn genoemd, heb ik nauwkeurig kennis genomen. Ik heb met den heer Pyttersen zelf geconfereneerd en op het oogenblik maakt dit plan een punt van onderzoek aan mijn departement uit, met de bedoeling, zooals ik met den heer van Kol heb gesproken, dat binnenkort de kolonie zelf nadere beraadslagingen dienaangaande zullen plaats vinden, naar ik hoop, met behulp van een goed resultaat. Ik hoop eveneens, dat voor de toekomst te openen zal zijn, in de richting van den heer Pyttersen bedoeld, of in een andere min of meer overeenkomstige richting.”

De heer Ketelaar heeft aan den minister van koloniale zaken gevraagd: Is het juist, dat de minister voor de in Nederland vertoevende gepensioneerde ambtenaren uit de kolonie Suriname niet wenscht gevolg te geven aan het bepaalde in art. 3, juncto art. 1, der Verordening van genoemde kolonie, dd. 10 December 1920 (Gouvernementsblad no. 99), waarbij is voorgeschreven, dat aan de gewezen burgerlijke ambtenaren hetgeen aan bijdragen over den tijd, verlopen vóór 1 Januari 1920, is betaald, aan de betrokkenen wordt terugbetaald zonder aanvragen van de betrokkenen?

Zoo ja, is de minister bereid mede te deelen, op welke gronden deze terugbetaling, zelfs op aanvraag van de betrokkenen, wordt geweigerd?

De *N. R. Crt.* van 26 April, Av. blad B, schrijft: „Wij hebben onlangs melding gemaakt van een bericht, dat het bestuur van de W.-Indische Kamer heeft gehad met den gouverneur van Suriname, even vóór diens vertrek naar de West, waarbij o.a. de scheepvaartverbinding met de West ter sprake kwam. Het bestuur der Kamer achtte zich verplicht den gouverneur mede te deelen, dat ten gevolge der malaise de geregelde verbinding met de West ernstig gevaar liep. De Zeepost wijst er, in verband hiermede op, dat het jaarverslag van den Kon. W.-Ind. Maildienst de geruchten bevestigt, dat de bediening der Kolonie Suriname zwaar verlies liet en de algemeene toestand der K. W. I. M. dwong het aantal reizen in te krimpen. Bekend is, dat de Engelsche West-Indische Maildienst dezelfde ongunstige ervaring opdeed en eenvoudig den dienst staakte. Van de Nederlandsche lijn kan echter niet verwacht worden dat zij met „zwaar verlies” een dienst onderhoudt, die de kolonie als kolonie, maar ook alleen als Nederlandsche kolonie toekomt. Wat blijkt nu uit het verslag van de Colonial Bank te Londen, vraagt het blad. Het verslag wijst op den slechten gang van zaken in Britsch-W.-Indië en zegt dan: wij worden nu gedwongen om onze (Engelsche) menschen uit te zenden met den Kon. West-Indischen Maildienst. Het was droevig te verklaren, dat de Engelschen om hun koloniën te bereiken „zoo oud als de W.-Indische”, daarvoor gebruik moesten maken van vreemde schepen; de eenige troost was dat Canada met de Br. bezittingen in de West een uitstekenden dienst hadden georganiseerd. Naar het blad opmerkt, is het wel merkwaardig, dat in plaats van eenige waardeering voor de Nederlandsche hulp, de Colonial Bank daarover gaat klagen. Maar het feit dat zulks geschiedt, mag er z.i. ook wel toe leiden om van Nederlandsche zijde stappen te zien nemen, waardoor op den aangegeven weg tot samenwerking wordt voortgegaan.”

De *N. R. Crt.* van 26 April, Av. blad B, schrijft: „Wij hebben onlangs melding gemaakt van een bericht, dat het bestuur van de W.-Indische Kamer heeft gehad met den gouverneur van Suriname, even vóór diens vertrek naar de West, waarbij o.a. de scheepvaartverbinding met de West ter sprake kwam. Het bestuur der Kamer achtte zich verplicht den gouverneur mede te deelen, dat ten gevolge der malaise de geregelde verbinding met de West ernstig gevaar liep. De Zeepost wijst er, in verband hiermede op, dat het jaarverslag van den Kon. W.-Ind. Maildienst de geruchten bevestigt, dat de bediening der Kolonie Suriname zwaar verlies liet en de algemeene toestand der K. W. I. M. dwong het aantal reizen in te krimpen. Bekend is, dat de Engelsche West-Indische Maildienst dezelfde ongunstige ervaring opdeed en eenvoudig den dienst staakte. Van de Nederlandsche lijn kan echter niet verwacht worden dat zij met „zwaar verlies” een dienst onderhoudt, die de kolonie als kolonie, maar ook alleen als Nederlandsche kolonie toekomt. Wat blijkt nu uit het verslag van de Colonial Bank te Londen, vraagt het blad. Het verslag wijst op den slechten gang van zaken in Britsch-W.-Indië en zegt dan: wij worden nu gedwongen om onze (Engelsche) menschen uit te zenden met den Kon. West-Indischen Maildienst. Het was droevig te verklaren, dat de Engelschen om hun koloniën te bereiken „zoo oud als de W.-Indische”, daarvoor gebruik moesten maken van vreemde schepen; de eenige troost was dat Canada met de Br. bezittingen in de West een uitstekenden dienst hadden georganiseerd. Naar het blad opmerkt, is het wel merkwaardig, dat in plaats van eenige waardeering voor de Nederlandsche hulp, de Colonial Bank daarover gaat klagen. Maar het feit dat zulks geschiedt, mag er z.i. ook wel toe leiden om van Nederlandsche zijde stappen te zien nemen, waardoor op den aangegeven weg tot samenwerking wordt voortgegaan.”

De *N. R. Crt.* van 26 April, Av. blad B, schrijft: „Wij hebben onlangs melding gemaakt van een bericht, dat het bestuur van de W.-Indische Kamer heeft gehad met den gouverneur van Suriname, even vóór diens vertrek naar de West, waarbij o.a. de scheepvaartverbinding met de West ter sprake kwam. Het bestuur der Kamer achtte zich verplicht den gouverneur mede te deelen, dat ten gevolge der malaise de geregelde verbinding met de West ernstig gevaar liep. De Zeepost wijst er, in verband hiermede op, dat het jaarverslag van den Kon. W.-Ind. Maildienst de geruchten bevestigt, dat de bediening der Kolonie Suriname zwaar verlies liet en de algemeene toestand der K. W. I. M. dwong het aantal reizen in te krimpen. Bekend is, dat de Engelsche West-Indische Maildienst dezelfde ongunstige ervaring opdeed en eenvoudig den dienst staakte. Van de Nederlandsche lijn kan echter niet verwacht worden dat zij met „zwaar verlies” een dienst onderhoudt, die de kolonie als kolonie, maar ook alleen als Nederlandsche kolonie toekomt. Wat blijkt nu uit het verslag van de Colonial Bank te Londen, vraagt het blad. Het verslag wijst op den slechten gang van zaken in Britsch-W.-Indië en zegt dan: wij worden nu gedwongen om onze (Engelsche) menschen uit te zenden met den Kon. West-Indischen Maildienst. Het was droevig te verklaren, dat de Engelschen om hun koloniën te bereiken „zoo oud als de W.-Indische”, daarvoor gebruik moesten maken van vreemde schepen; de eenige troost was dat Canada met de Br. bezittingen in de West een uitstekenden dienst hadden georganiseerd. Naar het blad opmerkt, is het wel merkwaardig, dat in plaats van eenige waardeering voor de Nederlandsche hulp, de Colonial Bank daarover gaat klagen. Maar het feit dat zulks geschiedt, mag er z.i. ook wel toe leiden om van Nederlandsche zijde stappen te zien nemen, waardoor op den aangegeven weg tot samenwerking wordt voortgegaan.”

mer heeft gehad met den gouverneur van Suriname, even vóór diens vertrek naar de West, waarbij o.a. de scheepvaartverbinding met de West ter sprake kwam. Het bestuur der Kamer achtte zich verplicht den gouverneur mede te deelen, dat ten gevolge der malaise de geregelde verbinding met de West ernstig gevaar liep. De Zeepost wijst er, in verband hiermede op, dat het jaarverslag van den Kon. W.-Ind. Maildienst de geruchten bevestigt, dat de bediening der Kolonie Suriname zwaar verlies liet en de algemeene toestand der K. W. I. M. dwong het aantal reizen in te krimpen. Bekend is, dat de Engelsche West-Indische Maildienst dezelfde ongunstige ervaring opdeed en eenvoudig den dienst staakte. Van de Nederlandsche lijn kan echter niet verwacht worden dat zij met „zwaar verlies” een dienst onderhoudt, die de kolonie als kolonie, maar ook alleen als Nederlandsche kolonie toekomt. Wat blijkt nu uit het verslag van de Colonial Bank te Londen, vraagt het blad. Het verslag wijst op den slechten gang van zaken in Britsch-W.-Indië en zegt dan: wij worden nu gedwongen om onze (Engelsche) menschen uit te zenden met den Kon. West-Indischen Maildienst. Het was droevig te verklaren, dat de Engelschen om hun koloniën te bereiken „zoo oud als de W.-Indische”, daarvoor gebruik moesten maken van vreemde schepen; de eenige troost was dat Canada met de Br. bezittingen in de West een uitstekenden dienst hadden georganiseerd. Naar het blad opmerkt, is het wel merkwaardig, dat in plaats van eenige waardeering voor de Nederlandsche hulp, de Colonial Bank daarover gaat klagen. Maar het feit dat zulks geschiedt, mag er z.i. ook wel toe leiden om van Nederlandsche zijde stappen te zien nemen, waardoor op den aangegeven weg tot samenwerking wordt voortgegaan.”

„De West” van 22 Maart schrijft: „De uitgifte van het weekblad „Op de Uitkijk” zal met 1 April worden gestaakt. De redacteur, de heer R. D. Simons deelt mede, dat zijn overige bezigheden hem niet voldoende tijd meer laten om de uitgifte van het blad te verzorgen zoo als hij zou wenschen”. Wij betreuren zeer dit besluit van den heer Simons, wiens steeds interessante weekbrieven in het blad wij met genoegen lezen.

Curaçao.

Het aftreden van den Gouverneur.

De *Amigoe di Curaçao* van 2 April schrijft: „Dit aftreden komt onverwacht en maakt aan een zeer kortstondig bestuur van nog geen twee jaar een einde. Velen met ons zullen dit aftreden ten zeerste betreuren. Weinige Gouverneurs hebben zeker zooveel activiteit als de tegenwoordige aan den dag gelegd. Over de motieven, die Z.Exc. tot deze ontslag-aanvraag bewogen hebben, kunnen wij ons vooralsnog slechts in gissingen verdiepen en het zou voorbarig zijn ze nu reeds uit te spreken.”

Rumor in casa.

Wij namen ons voor nog iets te zeggen over de motie, die in den Kolonialen Raad aangenomen is naar aanleiding der door den Gouverneur verstrekte inlichtingen, welke motie wij verleden week in haar geheel opnamen. Wij vinden dit al een heel onverwacht slot. En nu dokter Moller, naar wij vernemen, zijn aanslag betaald heeft, zou vóór ons geen aanleiding bestaan hieraan nog iets toe te voegen, indien niet in één opzicht de door den Gouverneur overgelegde ministerieele brief voor ons een eenigszins ander licht op de zaak had geworpen dan de beschouwing der plaatselijke pers.

Een keurig,
zeer gewild,
tevens praktisch

CADEAU VOOR DAMES

François Blom's Moderne Kookkunst

VERZAMELING

uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

100 Afbeeldingen van Opgemaakte Schotels

ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1905.

Ingenaaid f 4.- In linnen stempelband f 5.-

Verkrijgbaar in den handel en bij de Uitgeefster de N.V. TEN HAGEN, Den Haag.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via Southampton, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

KUNSTINSTITUUT

De Scheveningsche Muziekschool

Dir. JOSEPHINE WINTER

Keizerstraat 23 - Scheveningen

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
.Brandstoffen.

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZOON
Telefoon H. 1880 en H. 3331
Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze 1e soort
ZWARE TURVEN EN
TURFBRIKETTEN

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
leiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON
Wijnhandelaars

Filiaal: 's-Gravenhage
Hoofdkantoor: Amsterdam
Filiaal: Arnhem
Filiaal: 100 Gorinchem
Heemskerckstr. 1a Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493. Intere. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.

Prijscouranten worden
op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

N.V. MEUBELFABRIEK
V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

Wed. G. STREITWOLF
Noordeinde 105, 'S-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Intusschen heeft nu blijkbaar dokter Moller's ver-
zet en de daaropvolgende betooging alleen gediend
om den Kolonialen Raad wakker te schudden en tot
zijn vragen om inlichtingen aan den Gouverneur
te brengen.

De zinsnede der motie „wraakt de evenbedoelde
interpretatie“ kan tweërlei beteekenis hebben. De
Raad kan daarmee afkeuren het feit, dat de Minis-
ter eene interpretatie gegeven heeft, of wel verkla-
ren, dat zij de uitlegging van den Minister niet de
juiste acht. Het laatste zal wel niet de bedoeling
zijn, want dan zou de Raad zelf doen, wat hij in den
Minister afkeurt, n.l. gaan zitten op den stoel der
„organen“, bij koloniale verordeningen aangewe-
zen, om „in hoogste instantie over de toepassing
daarvan te beslissen.“

Het feit, dat de Minister eene interpretatie geeft,
zonder meer, kunnen wij echter, het zij in beschei-
denheid gezegd, niet afkeuren met den Kolonialen
Raad. De uitvoering der verordening, de aanslag,
berustte bij de administratie, welker vrijheid om bij
den Minister eene wetsuitlegging te vragen of een
door den Minister gegeven interpretatie over te ne-
men, o.i. toch moeilijk betwist kan worden. Ons be-
zwaar, in ons nummer van 31 Maart l.l. opgewor-
pen, ging er tegen, dat de Minister eene authentieke
interpretatie zou hebben gegeven, en dat wel in een
stadium, toen de beslissing niet meer lag bij de ad-
ministratie, maar bij den rechter, den Raad van
beroep en dezen aan zijne wetsuitlegging zou heb-
ben willen binden. De Minister schrijft echter zeer
uitdrukkelijk: „Het spreekt wel van zelf, dat de
Raad van Beroep geheel vrij blijft in hare beslis-
singen en zich niet behoeft te houden aan opvat-
tingen van den Minister.“ Hierop beroept de Mi-
nister zich ook in zijn M. v. A. aan de Eerste Kamer
op de begroting voor 1921.

Wat is er echter gebeurd? De Raad van Beroep
geeft over het eerste belastingjaar eene beslissing,
waarbij de aanslag gehandhaafd blijft, en de recla-
mant krijgt van gouvernementwege eene gratifica-
tie tot het bedrag van zijnen aanslag, waarna de
zaak blijft rusten.

Over een volgend belastingjaar slaat de admi-
nistratie weer aan en nu overweegt de Raad, wat er
het vorige jaar is gebeurd en dat vermoedelijk even-
tueel wel weer een gratificatie zal gegeven worden,
en „dat bij zoodanigen stand van zaken eene ge-
heele of gedeeltelijke handhaving van den aanslag
geen effect zal sorteren en de aanslag derhalve be-
hoort te worden vernietigd.“

Deze beslissing is ons onbegrijpelijk. De Raad
van Beroep, geroepen om de wet uit te leggen, gaat
uit den weg voor eene wetsuitlegging van een ander,
waarmee zij het niet eens is. In den Kolonialen
Raad is gezegd door personen, die het kunnen we-
ten, dat deze beslissing het karakter van een protest
droeg. Het moge zoo bedoeld zijn, maar die bedoe-
ling zou dan toch duidelijker uitgekomen zijn, wan-
neer de Raad, uitdrukkelijk hare interpretatie hand-
havende, de reclame afgewezen had. Wat zou er
dan gebeurd zijn? Vermoedelijk had de afgewezen
reclamant weer eene gratificatie gekregen tot het
bedrag van zijnen aanslag, maar dan had de Kolo-
niale Raad hierover kunnen interpellieren (waarom
dit de eerste maal niet gedaan is, is ons niet geble-
ken). Nu gaf de Raad van Beroep het bestuur een
wapen in de hand, n.l. een beroep op zijne uit-
spraak.

De heer Winkel heeft terecht op het „onzuivere“
van deze beslissing en deze kwestie, naar onze mee-
ning, zeer zuiver gesteld.

Voz di Pueblo deelt mee, dat in de vergadering
van den Kolonialen Raad, waarin deze zaak be-
sproken is, de gemachtigde van den Gouverneur het
recht van den Kolonialen Raad heeft betwist, om
in deze zaak critiek uit te oefenen. „De toepassing
der verordeningen is uitsluitend overgelaten aan de
uitvoerende macht; alleen als het erg wordt, kan

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN“
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM. 156

de Raad critiek uitoefenen.“ Hiertegenover drie op-
merkingen onzerzijds. Art. 97 van het Regeerings-
reglement beperkt 's Raads bevoegdheid om wegen
zaken, de kolonie betreffende, inlichtingen te ver-
gen aan den Gouverneur, in geen enkel opzicht.
de tweede plaats is een verwijt aan den Raad in
opzicht weinig in het algemeen op hare plaats, om
dat de Raad zich toch werkelijk niet te buiten gaat
aan critiek, als hier bedoeld wordt. En ten derde
staat het toch uitsluitend aan den Raad ter be-
deeling of hij het geval „erg“ genoeg vindt voor cri-
tik.

De Amigoe besluit hare voorloopige beschouwingen
van de Raadszitting aldus:

„Uit alles bleek opnieuw, dat de vrijstelling van
deze Buitengewone Inkomstenbelasting voor de
heer v. d. Breggen, verleend door den Minister
den vorm van een gratificatie, die precies gelijk was
aan den aanslag, de eenige oorzaak geweest is van
al deze troebelen. Deze beslissing van den minister
blijft vreemd en onverdedigbaar, en daartegen richt
te zich dan ook in hoofdzaak de motie en de afkeu-
ring van den Raad.“

Wij gelooven ook, dat dit de bedoeling is geweest
maar meenen, dat die niet voldoende tot uiting is
gekomen. Het bezwaar ging toch vooral hiertegen
dat andere personen, die in analoge gevallen ver-
keerden, niet even billijk behandeld waren. Waar-
om is de Gouverneur niet uitgenoodigd hem op die
zelfde wijze tegemoet te komen?

Opbrengst der middelen.

Het jaar 1920 heeft aan middelen opgebracht
f 2.230.283.43½; de loodsgelden bedroegen f 56.200.
de petroleum raffinaderij-belasting bracht
f 4425.—, uitvoerrecht f 79.804.—, draadlood
dienst f 19.458.—.

La Cruz wijst er op, dat de raming der uitgaven
was f 2.020.556.—. Zeker zullen de werkelijke uit-
gaven wel wat hooger geweest zijn, maar wij keu-
ren niet ver verwijderd zijn van het oogenblik
waarop de koloniale kas hare uitgaven kan bestrij-
den zonder nieuwe belasting. Ook zonder bijdragen
van het moederland? zouden wij willen vragen.

De Amigoe vestigt er terecht de aandacht op,
onder deze inkomsten rond f 600.000.— is begrepen
van de opbrengst der verkochte levensmiddelen.

Droevig ongeval.

De consul van Haïti op Curaçao, de heer
Monsanto, is door een droevig ongeval om het leven
gekomen. Van een bezoek naar huis gaande om
vriole te halen, is hij tegen het achterste deel van
een juist voorbijkomende auto, die hij in de dra-
ternis niet goed moet gezien hebben, aangeloopt
gevallen en was onmiddellijk dood. Aldus La Cruz.
De heer Monsanto bereikte den leeftijd van 58 jaar.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Een kijk uit de lucht in de aarde.

Als 't niet waar is, is 't toch aardig gevonden.
bekend, hebben delfstofhoeveelheden invloed op den
tengroei, die ter plaatse de aardoppervlakte bedekt. Op
grond aan de oppervlakte wijst veelal aan wat er
verborgen is. Op de zichtbare kleur afgaande, heeft
b.v. de aanwezigheid van fosphaat, koper, a.a.z. ken-
raden. Men heeft dit gecombineerd met een waarneming
geheel anderen aard. Wanneer men zich in een vlieg-
hoog verheft, vallen voor de waarneming de ongelijk-
in hoogte van het terrein weg, maar de kleurschakeer-
van den bodem blijven zich daarentegen afteekenen, ja
toonzen zich zelfs scherper dan op korter afstand. Kan
photo's in kleuren nemen van een voldoende hoogte,
kunnen deze algemeene aanwijzingen geven, van groot
voor de geologische bepaling der streek.

In Amerika is dit denkbeeld zoo uitgewerkt, dat men
practische resultaten van verwacht. Een maatschappij
„Cantilevar aero“, hoopt het te benutten. Een vlieg-
kan in enkele uren het verkenningswerk verrichten, dat
meer dan een jaar te volbrengen is door een trein
werkers, en dan nog slechts ten koste van groote sommen
en vele menschenoffers dikwijls.

WISBRUN & LIFFMANN.

Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN,
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manège Washington)
THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. DEN HAAG TEL. B. 1111

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Luxe Stands en Boxes Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

de gegevens voor de geologische kaart inderdaad licht zullen zijn op te nemen, kan nutteloze explo-orkomen worden, of kan de exploitatie zich dadelijk op bekende vindplaatsen.

Portugeesch Angola.

Portugal en Nederland zullen bij het herdenken van Ma-wereldreis wel eenigszins andere gewaarwordingen gehad. Beide landen kunnen zich heden nog als groote mogendheden beschouwen, maar ligt die grootheid Portugal alleen in de uitgestrektheid van het over-gebied, in 't bijzonder van zijn bezit in West- en Afrika, Nederland mag er roem op dragen ook in de-ning van zijn koloniaal bestuur groot gebleven te- vindt Nederland telkens de lust en de middelen om koloniaal beleid, in vergelijking met dat van andere mogendheden, tot heden bij te brengen, Portugal is eeuwen ten achter en kan den wil en de kracht terugvinden om den achterstand op te halen. Heeft en dan een vleug van geestkracht in die richting dan heeft 't telkens aan voortzettingsvermogen ont-

het ditmaal anders zijn? Want weer is een poging ten-gezet. Het is meer vertoond, dat een dreigend ge-ndig was, om aan de waarde van een bezit te her-vees voor verlies heeft dan niet alleen tot be-ge, maar ook tot ontwikkeling van het verwaarloosde-geleid.

memoires van prins Liehnowsky, in 1914 Duitsch ge-onden, hebben de bevestiging gebracht van vóórdien-Deutschland en Portugal gevoerde onderhandelin- Angola wel Portugeesch wilden laten, maar waar- aan Duitschland zoodanigen invloed zou worden ge- dat de kolonie onder Duitsch régime zou komen en- handelsvoordeelen naar de Deutsche markten zouden- Heeft de Portugeesche regering destijds dit verloop- de tegenwoordige wil, op eigen krachten steunend,-nwe gevaar dat zij meent te zien in de uitbreidings- van de Zuid-Afrikaansche Unie, afweren, door zoowel- monique als Angola op zoodanige wijze tot ontwikke- brengen, dat haar niet langer het verwijt van verzuim- vermogen kan treffen.

regering heeft den heer Norton de Mattos tot hoogen-aris in Angola benoemd. Reeds vertrouwd met kolo-angelegenheden, heeft de nieuwe functionaris een- aan Parijs, Brussel en Londen gebracht. Naar beweerd- heeft hij daar niet alleen over mogelijke samen-beraadslaagd, en met succes, maar heeft hij ook-komsten weten te verkrijgen van economische en- stele beteekenis. In overeenstemming hiermede, heeft- de Kamer van afgevaardigden een wetsontwerp voor-oor 't aangaan van een leening van 50.000 contos- hetgeen zowat gelijk wordt gesteld met 800 mil- francs in papier, om de Portugeesche koloniën in- en Angola in 't bijzonder tot ontwikkeling te- en.

heer de Mattos heeft bij gelegenheid van een receptie,mond door den President van de republiek en meerdere-erspersonen, en gehouden in de Academie van Weten-ppen te Lissabon, een uiteenzetting van zijn koloniaal-geven. Hij stelt een tijdperk van acht jaren voor-vezenlijking van het geheel, dat een administratieve, nische en sociale hervorming van Angola omvat- komen o.a. voor een gezondheidsdienst voor de be- openbaar onderwijs, landbouwproefstations, een net- nenschapsmiddelen, w.o. spoorwegaanleg; voor later, de brengen van de haveninrichting van St. Paul de- Lobitobaai, Mossamedés, Pt. Alexander, Tijgerbaai- heppen van een nieuwen afvoer naar zee op den- meover van den Kongomond. Vreemd kapitaal zal voor-voering wel onmisbaar zijn, maar zij kan en moet- gesch werk worden.

Harakiri.

zeden, welke op 't eergevoel, of, hetgeen vaak op het-ongelukkig heerkomt, op het schaamtegevoel berusten, behooren- die, welke het moeilijkst te wijzigen zijn, zelfs al dringt- vertuiging van het dwaze, dat er in gelegen is, tot de- door. Zoo ook met de harakiri der Japanners. Is een- waardigheidsbekleeder in ongenade gevallen, voelt hij- aanwijzing der publieke opinie verwijtend op zich ge- of acht hij door hem gedane voorstellen op zoodanige- veronachtzaamd, dat zijne autoriteit daardoor te na- gekomen, dan meldt zich bij den Japanner de gedachte- harakiri aan. De moderniseering der zeden is dan niet- sterker dan het voorbeeld van de vaderen; nu en- moet de zelfmoord dan de tanende vereering weer ver- andigen, of moet de zelfmoord het verwijt aanspitsen- der veronachtzaamde raadgeving.

Zoo is nu ook weer het geval met den zelfmoord van luitenant-generaal Saito. Hij achtte de verantwoordelijkheid op zich geladen van het gebeurde te Wladiwostok, waar, zooals men zich herinneren zal, een Japansche schildwacht, bij een kruithuis geplaatst, den Amerikaanschen zeeofficier Langdon doodschoot. Hoewel niet uitgemaakt is, of de schildwacht aan zijn plicht te kort gedaan heeft, en misschien juist omdat dit niet was vast te stellen, heeft Japan zijn leedwezen over het voorgevallene aan de Ver. Staten betuigd in zoodanigen vorm, dat deze hiermede genoegen hebben genomen. Maar enkele Japanners heeft dit toch gestoken; zij vinden de houding van Tokio te zwak.

Generaal Saito heeft nu, of door dit verwijt, of doordien hij het tekort aan nationale trots wil aanvullen, besloten op oud-vaderlandschen trant het offer van zijn leven te geven.

Anti-Japansche beweging in Hawai.

Volgens het Japansche blad Jiji tellt de Japansche kolonie in Hawai 109.367 leden op een totale bevolking van 255.312 zielen. Zij neemt in verhouding sterker toe dan het aantal blanken. In 1900 was zij 39.5 %, thans 42.7 % van het geheel. Hierover niet gesticht, heeft de Amerikaansche kolonie de anti-Japannersbeweging overgenomen van West-Amerika en dit heeft geleid tot een wetsontwerp ter opheffing van de Japansche scholen, als eerste middel om de uitbreiding der Japanniseering van den eilandengroep tegen te gaan. Het wetsontwerp spreekt dit niet openlijk uit; het is, altijd volgens de Jiji, handig ingekleed.

De Japansche scholen, een 150-tal, met pl.m. 17.400 leer-lingen, zijn geen inrichtingen, die over vele vakken loopen en een schooldag in beslag nemen. Zij geven meer bijzondere aanvullingslessen in 't Japansch in de vrije uren der gewone scholen.

Het wetsontwerp wil nu de volgende beginselen vaststellen: 1°. het aantal uren, dat de kinderen per week les mogen krijgen; 2°. de duur van het schooljaar; 3°. kinderen beneden 14 jaar zullen de leerinrichtingen slechts mogen bezoeken tusschen 8.30 en 14.30 uur.

Zoo wil men het onmogelijk maken op Zaterdag, Zondag, in vacantiën, en overigens buiten de gewone schooluren ge-legenheid te laten om Japansche cursussen te laten voort- bestaan.

Nieuwe uiting van de bestaande animositeit, die in haar wezen bedenkelijker is dan de Yap-kwestie, die geen rassenz-zaak is.

Belangstelling uit Japan.

De Japansche dokter in de botanie, burggraaf Soma, is voornemens een studiereis naar Borneo, de Philippijnen en Java te ondernemen. De gouverneur-generaal heeft de hoof- den van gewestelijk bestuur in onze koloniën verzocht hem de noodige medewerking te verleenen.

Noord-Amerika bezitter van het Panamakanaal.

In den laatsten tijd bemoeit Washington zich al in ruime mate met de onderlinge politiek der Midden-Amerikaansche staten. Het had zich als bemiddelaar weten te doen aan- nemen in het grensgeschil tusschen Costa Rica en Panama. Toen Costa Rica hierop terugkrabbelde en steun vond bij den Bond van Midden-Amerikaansche staten, decreeteerde Washington, dat 't onder geen voorwaarde het hervatten der vijandelijkheden zou dulden. Ten opzichte van Mexico toont het zich bijzonder geduldig. Maar het zal voortaan niet meer de verwijderde toezienende voogd blijven; de Vereenigde Sta- ten zijn nu zelf territoir-bezitter in Midden-Amerika gewor- den. Zij hebben voor 25 miljoen dollar het Panamakanaal, met de direct aangrenzende strook, van Columbia gekocht.

Wordt op de daarmede gemoed gaande petroleumbelangen sterk de nadruk gelegd, van meer belang wordt toch de aan- koop geacht voor de positie, welke de Vereenigde Staten zich zoo scheppen ten opzichte van het wereldhandelsverkeer. En hooger dan dit, stellen velen nog de maritiem-strategische beteekenis van het bezit van het vereenigingspunt van de twee groote oceanen. Zou men hierin een geruststelling voor den wereldvrede willen leggen, groot is 't aantal van hen, die er een gevaar in zien, misschien reeds voor den eersten tijd, doch stellig voor later.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:
WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIEN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

AUG. SVELKOUL - AMSTERDAM
 SINGEL, HOEK HEILIGENWEG 20
 Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
 HEERENKLEEDING NAAR MAAT
Indische Uitrustingen
 Vraagt geïllustreerden Catalogus.

ROTTERDAMSCH LLOYD
 Directie: WM. RUYLS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL
 LUXUEUS INGERICHTTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

De Indische Rijsttafel.

Recepten van een Indisch Kokki.

BEWERKT VOOR HOLLAND

DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Schrijver van „De Moderne Kookkunst”

3DE DRUK.

Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177
 Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam
Passagiersdienst
 naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haiti.

L. E. NIEUWENHUIZEN
 LEIDEN - HOLLAND 126
 Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
 Groen „ (tusschensort)
HUISHOUDGROENTEN merk „Sleutels”
 SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
 Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-KONG, SOERABAIA, KOBÉ en SAN FRANCISCO.
 Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN
 (Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
 Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

Chauffeursschool v. d. Drift
 Amsterdamsche Veerkade 55 's-GRAVENHAGE
 Opleiding tot gedipl. Chauffeur-mechanici door bevoegde instructeurs en ervaren technici. Prijs f 75.- op termijnbetaling.

Tehuis voor Indische Studenten.
Prins Mauritsplein 23 — Den Haag.
(Geopend 15 Maart 1921).

Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië om te logeeren, koffiedrinken en dineeren tegen zeer billijke tarieven.

Aanvragen te richten aan:

J. C. HIETINK, Directeur.

Studie-Commissie van „Oost en West”

Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor het afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie.

Adres: Pr. Mauritspl. 23, Den Haag.

OLYMPIA THEATER

Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Bespreekt deze week tijdig Uw plaatsen.

2 zeer buitengewone Hoofdnummers.

PATHE-COLOR. PATHE-COLOR.

Onder Alva's Schrikbewind.

Drama in 6 afdeelingen naar den roman Patrie' van VICTORIEN SARDOU.

Episode uit de Geschiedenis der Nederlanden onder Spaansche overheersching.

Verdeeling der rollen:

De heer KRAUS, Graaf van Rijsvor.
De heer DEJARDINS, Hertog van Alva.
De heer P. CAPPELLANI, Karloo van der Noot.
Mevr. VERA SERGINE, Doloris, gemalin van Graaf Rijsvor.
Mej. JULIETTE CLARENS, Dona Rafaela, dochter van Hertog Alva.

Deze zeer schitterende, geheel naar de natuur gekleurde film werd voornamelijk opgenomen in de oude steden Brugge en Yperen.

Het Web van de Spin

Sensationeel Drama uit de Chineesche wijk van San-Francisco, in 5 acten.

In de Hoofdrol SESSUE HAYAKAWA.

Dinsdag niet rooken. Zondag Matinée.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,

Telefoon No. 3902.

Adverteeren doet verkoopen.

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

**Bilkgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams**

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

Ter vermindering van hooge porten, omslachtige correspondentie en ter bevordering van algemeene bekendheid, noodig voor een goeden gang van zaken, zullen voortaan op deze plaats in het blad worden opgenomen de Mededeelingen van het Dagel. Bestuur aan de Afdeelingen.

Met verwijzing naar het dienaangaande voorkomende in het vorige No. van het Kol. Weekblad, worden de besturen der afdeelingen te Arnhem, Groningen, Leiden en Rotterdam alsnog beleefd uitgenoodigd de bij art. 5 van het Huishoudelijk Reglement der Vereeniging voorgeschreven bescheiden te willen inzenden.

H.H. Penningmeesters gelieven adresveranderingen steeds op te geven aan de Afdeelingsbesturen — c.q. aan den Hoofdvertegenwoordiger in Indië — waarheen die leden vertrekken, met opgaaf of de contributie al dan niet is voldaan.

Van de Afdeeling 's-Gravenhage:

Wegens tijdelijke sluiting zal het kantoor der Afdeeling tot nader bericht gehouden worden Buijs Ballotstraat 15, van des morgens 10 tot des middags 1 uur.

De Secretaris,

J. A. SOETENS.

Mutaties van 27 April tot 4 Mei 1921.

Nieuwe Leden.

- J. A. Kooyman, Tuingeëmployeerde s.f. Modjo, Halle Keding Banteng (O.L.) O.-I., f 12.
- J. Poll, Administrateur s.f. Kalibagor, Poerwokerto, f 10.
- J. Jonquière, Employé s.f. Kalibagor, Poerwokerto, f 6.
- Ch. Wix, Employé s.f. Kalibagor, Poerwokerto, f 6.
- Ch. L. M. Speckens, Chef de Bureau S.D.S., Poerwokerto, f 5.
- J. A. Daniels, Iste Employé s.f. Poerwokerto, Poerwokerto, f 5.
- W. ten Cate, s.f. Poerwokerto, Poerwokerto, f 5.
- J. Wyt, Employé s.f. Kalibagor, Poerwokerto, f 5.
- S. van der Brink, Gezaghebber B.B. O.-I., Den Haag, Pletterijstraat 176, f 5.
- G. C. T. van Dorp en Co., Boekhandel, Den Haag, Prinsegracht 83 (Abonnement), f 4.
- Mej. H. W. J. de Ruyter, Commies G. Bedr. O.I.D., Den Haag, Regentesseplein 3, f 5.
- Folmer, Planter, Plantage Zoelen, Suriname, f 5.
- A. Th. de Rooy, Telegrafist van de Comp. des Cables telegraphiques, Paramaribo Combe, f 5.
- J. van der Vliet, Onderwijzer O.-I., Den Haag, Franklinstraat 96, f 5.
- D. Kersken, Bussum, Meentweg 64, f 5.
- G. A. Edelman, Bussum, Koningin Emmalaan 9, f 5.
- T. J. A. van Beusekom, Bussum, Brediusweg 24, f 5.
- S. van Vleuten, Bussum, Nieuwe 's-Gravelandscheweg 19, f 5.
- H. J. Coops, Inspecteur P. T. en T. O.-I., Leiden, Papegracht 26, f 5.

Afschrijven.

- J. A. M. Lucas, Referendaris B.B., Weltevreden, Matramanweg 16.
- Dixons Boekhandel, Apeldoorn, Hoofdstraat 170 (Abonnement).
- Pangeran Ario Soerio Atmodjo, Gep. Regent van Soemadang te Soemadang.
- W. F. Ridder van Rappard, Haarlem, Florapark 3.
- Dr. H. D. Kruseman, Dreef 16, Haarlem (overleden).

Nieuwe Begunstigers.

- H. de Bordes, Burgemeester van Bussum, te Bussum, Koe-dijklaan 1, f 2.50.
- J. van de Water, Bussum, Comeniuslaan 5, f 2.50.

KON. ERK. PITMANSCHOOL
Staatsblad 37.

DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting.

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.

Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

□ □ DRUGERIJEN □ □ CHEMICALIËN □ □
□ □ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □ □
□ □ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

- Mevrouw C. Edelman geb. van Dijk, Bussum, Koningin Emmalaan 9, f 2.50.
- W. Burggraaff, Bussum, Badhuislaan 16, f 1.
- K. A. Enklaar, Majoor Inf. B. D., Bussum, Prinsenstr.
- Jos. Prein, Bussum, Prinsstraat 12, f 1.
- M. van Weydom, Bussum, Verbindingslaan 48, f 1.
- C. Christoffels, Bussum, Pater Wynterlaan 10, f 1.
- Mej. Miep van den Berg, Bussum, Nieuwe laan 1, f 1.
- J. Buttinghausen, Bussum, Hoofdlaan 19, f 1.
- J. Lely, Bussum, Parklaan 41, f 1.
- J. Meerkamp van Embden, Bussum, Wichmanlaan 41, f 1.
- F. G. de Jager, Bussum, Floralaan 4, f 1.
- Klaasse, Bussum, Boschlaan 24, f 1.
- H. G. Kuipers, Bussum, Singel 77, f 1.
- C. H. Schogt, Bussum, Brinklaan 55, f 1.
- A. P. le Coultre, Naarden, f 1.
- F. W. Weitner, Naarden, Oost Walstraat 1, f 1.
- N. Mouton, Bussum, Mecklenburglaan 23a, f 1.
- D. B. Sluyter, Bussum, Lindelaan 4, f 1.
- G. Breman, Bussum, Zwarteweg 37, f 1.
- J. Huidekoper, Bussum, Vondellaan 11, f 1.
- H. Ponse, Bussum, Hotel Nieuw Bussum, f 1.
- Mej. G. van Koetsveld, Bussum, Huizerweg 37, f 1.
- Mevr. H. C. Pieters geb. Diemont, Bussum, Ruyterlaan 16, f 1.
- K. Baay, Baarn, Nassaulaan 54, f 1.

Contributieverhoogingen.

- J. Th. van der Linde van Sprankhuizen, Hoofdecommissaris P. T. en T., Padang, van f 2.50 op f 5.

Adresveranderingen.

- J. Heppener, Ambt. S.S., van: Weltevreden, Hoofdbureau S.S., naar: Bandoeng, Bilderdijkstraat 12.
- Mej. A. P. M. Hamerster, Onderwijzeres O.-I., van: Den Haag, van Beuningestraat 100 naar: Weltevreden, Koninginplein West 17, Blavatskypark, f 5.
- H. Warners, Kantoorchef Telefoon dienst, van: Djoeboe Djetois C 36 naar: Semarang, Karreweg 86, p/a. Jonkerweg.
- Dr. A. J. F. Oudendaal, Leeraar Stovia, van: 't Zand (N.S.) naar: Weltevreden, Salemba, f 5.
- B. P. Wink, Gep. Kapitein Civ. Gezaghebber, van: Bantoe Biroe naar: Tandjoeng (Z. en O.-Afd. van Borneo).
- J. Haarsma, Leeraar K. W. III School, Weltevreden, van: Dep. van Onderwijs naar: Kemajoran 92.
- B. B. de Boer, Adviseur I.C.H.V. Rotterdam, van: Rotterdam naar: Semarang, I.C.H.V. Rotterdam.
- H. J. de Graaf, van: Genève, Avenue Industrielle 7, naar: Brussel, Rue de Progres 237.
- C. H. van Rietschoten, Oud-Commandant van het Legation N. O.-I., Den Haag, van: Gr. Hertoginnelaan 162, naar: Koninginplein 20.
- Tj. de Haan, Den Haag, van: Paulus Buysstraat 50 naar: de Perponcherstraat 117.
- P. R. Vetter, Notaris van Probolinggo, Den Haag, van: v. d. Eyndestraat 6 naar: Statenplein 3b.
- Mevr. Ter Horst geb. de Boer, Den Haag, van: Gr. Hertoginnelaan 196 naar: Scheveningen, Badhuisweg 37.
- J. W. Berenschot, Lt. Kol. O.-I. B. D., Den Haag, van: Reinkenstraat 1h naar: Stadhoudersplein 61.
- J. J. Engelen, Lt. Kol. O.-I. B. D., Den Haag, van: Hendrikstraat 133 naar: Thomsonlaan 186.
- G. Th. Stibbe, Oud-Resident, Den Haag, van: Gr. Hertoginnelaan 27 naar: Ant. Heinsiusstraat 27.
- A. G. A. van der Velde, van: Den Haag, Valkenboschplein 20, naar: Zwitserland, Kanton La Vaux St. Saphorin bij Lausanne, f 5.
- J. L. van Gennep, oud-Ass.-Resident, Den Haag, van: Mariastraat 24 naar: Anna van Saxenstraat 23.
- P. H. Silvergieter Hoogstad, Den Haag, van: Zwarteweg 20a naar: Zeestraat 46.
- A. N. Koopman, Den Haag, van: Slingelandstraat 10 naar: van Boetzelaerlaan 42.
- Mej. E. Bayer, Den Haag, van: Koninginnegracht 84 naar: Riouwstraat 170.
- Dr. H. Kraemer, van: Tiel, St. Walburg 136, naar: Papegracht VI, Rue Madame 48.
- H. A. Haas, van: Menado naar: Breda, Nieuwe Ginnelstraat 37, f 5.
- Onze Koloniën, Delft, van: Hugo de Grootstraat 66, naar: Nieuwelaan 42.
- Mevr. Wed. G. v. d. Most—van Spijk, van: Haarlem, Spijkbergstraat 3, naar: Den Haag, Ch. de Bourbonstraat 20.

HOLLAND HOTEL
tegenover de Wagenbrug
Restaurant à la carte en pension
DEN HAAG

KERNER & Co.
Opgericht 1890 te Soerabaya.
ATIONSWEG 78 DEN HAAG
Specialiteit in Indische Uitrustingen
Filiaalen te Batavia en Soerabaya
LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

**N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL**

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM
Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging OOST en WEST.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.
INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.
BUREAU VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma **ANTONIJUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk)
Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk).
Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk).
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten
- d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.02.
N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 157**, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdag- en Zondag) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:
Lezen in Machineschrijven en Stenografie.
Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Kinderjuffrouw in Indië.
Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schilderlessen.
Lessen in moderne talen.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
Aanleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.

Dese inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Bujs Ballotstraat 15**.
Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West“, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoeresch. — Javaansch. — Maleisch.
B. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
A. H. JANSSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MELJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, res. Soerakarta, Java.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD“ =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

**De Haagsche
Broodfabriek
„Theario“**

Fabriek en Kantoor:

Bilderdijkstraat 139

LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

met speciale afdeling

BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek
heeft in ALLE deelen van
de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend
onder contrôle van het Station voor
Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

**GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG**

BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamente
Haarden en Kachels.

Wereldmerk
IBACH

L. C. JACOBI

'S-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123
Telefoon Haag 1403

Wendt U voor

Koop, Huurkoop, Verhuur,
Inruilen, Repareeren, Stemmen,
Transport

tot bovenstaande in Nederland en
Buitenland het **meest bekende**
adres.

GROOTSTE voorraad, **BESTE** merken.

J. P. C. NICOLAI & ZONEN

HOF-KLEEDERMAKERS
Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteverancier

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst
tusschen de havens in den Nederlandsch-Indisch-
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang
Australië.
Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co.
Oudste en Soliedste Adres Oppericht Anno 1781
Groote Markt 4 DEN HAAG, Tel. 1974 Laan 2-4

Manufacturen
Witte Goederen
Karpetten
Loopers
Ledikanten

Bedden
Dekens
Matrassen
Vitrages
Gordijnen

Groote sorteering Slaapkamer-Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

Zeer groote en fraaie keuze

Voile Blouses
Peignoirs
Frotté Japonnen

in de modernste kleuren.

Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

SPECIALITEIT

Handschoenen

N.V. Brood- en Beschuifabriek

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG
bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuif,
Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende
examens en ambten, zooals Staatsexamen
inrichting M. O., Staathuishouding
M. O., Gemeente-administratie,
Boekhouden. De opleid. geschiedt
ook schriftelijk in Nederland en
Koloniën met zeer goede resultaten.
Prospectus en lijsten met namen
en adressen van **zeshonderd**
veertig geslaagden worden op
aanvraag gratis toegezonden door
Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag

Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg